

30617

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

జెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ నెవ్వంబరు నెల 9 వ తేది మంగళవారం

NO. 132

సంపుటము. ౬

సిద్ధార్థి నామ సంవత్సర భాద్రపద మాస శుద్ధ చతుర్థి తిథి.

సంచిక ౧౩౨

మిక్కిలి వృద్ధులకు యిండియా జేతనము మెదడునకు చలువలగుటకు మౌద్గ్యము వదలుటకును జ్ఞానేశ్వరి హెయ్యుటను తలపెట్టకముందు పరిశుభముగా నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిస్త్రియును కృతీపురుషుడును యుక్తయుగా

కామినియా ఆయిలు (జెన్నపట్టణ)

తలవెండ్రుకలకు నూతన పౌండ్యమును కలిగించి వానిని బాగుగా మెరుపుటకు తగిన కత్తు లీతలనూనెనుండు కలవు. యందును పోగొట్టును. తిరోజులకు పట్టు పంటి మెత్తదము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. తన మెదడు గుటలను కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియా ఆయిలు తలనూనె లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును వెళ్ళుచుండి మహావశ్యకము నొనరించును.

జేతు కనిపడయోగించుచుండును.

వెల బియ్యది 1-0-0 ఏ. పి. చార్జీ 0-5-0 అణాయి.
యూదుబుడ్లు 2-10-0 ఏ. పి. చార్జీ 0-12-0 అణాయి.

సోపానెట్టు:

ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155, జమ్మూనునీరు, బొంబాయి.

(D 126 W 100)

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

కీరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మజిజ్ఞాసా

కల్యాణము నశ్శాసనమును గురించిన కాశ్చియము

గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.

అప్పలైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 1-0-0.

మొదట, ఆంధ్రవర్తికా కార్యాలయము

హోటలు నెం. 212, మదరాసు.

మరియు చంద్రనము

(1251) టెగ్గోగమునకు వశకము

చుండు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎత్తరిక

తెలియదు. అక్కడను లేదు. దీనివలన

మాన్యుడు కలిగితిమిని చదివెడు. దుష్ట

మైన మాటలయందండము ఎలావు

తెలుపు. వచ్చు అను మాట దిక్కులు

కొరగమును మాను పోయిందో మాన్యును. దీనిని 1-కి 0-0-0

గ్రంథకర్తగారు. పా. జగన్నాథ

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమౌషధము

వెల స్వల్పము

తల నొప్పులకు

వేరు పొందినది.

గుణము లేకుండిన

మీ వైకము మీకు

ఇయ్యబడును.

వనమూలికలచే

చేయబడును

సువాసన గలది.

గుణ మధికము

వంచభాషను

చూచి కొనిన

మోస ముండదు.

ఒకసారి పరీక్షించి

చూడుడు

చక్కని డబ్బీలో

వెల ౮ అణాయి.

అన్ని దుకాణముల

లోను దొరుకును.

ఆమృతాంజనము డి. పో,

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రభు రోడ్డు, హోల్ల, బొంబాయి

నర్వవృత్తిక నిషణ్డవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

586

జ్యోతిషశాస్త్ర కన్యవారు సంకీర్ణముతో పోవుదురు.

శుభము లేదని గుహ్యతేజమువారలకు మా 100 అణాయి.

ఇది ప్రతి దినముంబయినను చుండే కలసిక మార్కునకును. ఆంగ్ల మూలముగాను, తేలికమైన మార్కునకును ప్రకాశించుచున్నది. ఎన్నికలము లందును ముందు కలసికమూలము. తేలికమైన మార్కునకు కాక ఎక్కువ, తక్కువ, పాము, జిత్తి మొదలగు వివరములు పాములకు గుర్తుగా గలవు. వెల పాము 1-కి 0-0-0 పోస్తే 0-0-0. 1 డబ్బు పాము వెల మా 5-0-0. పోస్తే 0-0-0.

విశేషము 2 పోస్తే 0-0-0. తిప్పించుకొనవారికి పోస్తే 0-0-0. కర్తవ్యము 100కి 25 మామూలు. కలిసిక వివరములను వివరము:- ప న ల క్షి ౧౦౦ నెది, ౧౦౦ కలక్షి ౧౦౦, పాము ౧౦౦, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర శ్రీభాష్యము

గ్రంథకర్త కావ్యరత్న, వేదాంధరత్న,

వేదాంధరత్న, వేదాంధర వాచస్పతి

శ్రీమాన్ కందాదై కేమచార్యులవారు.

ఇయ్యది శ్రీ రామానుజ విరచితమై శ్రీ భాష్యముని పరిశీలి కర్తవ్య బ్రహ్మనూత్రి భాష్యమునకు సరియైన తెలుగు. విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును తెలిపికొనుటకు ఎత్తుక యాపయ్య క్త మయినదిగాను శ్రీ వానమాచల జియ్యర్ స్వామి మొదలగు పెద్దలచే ప్రశంసించు. ఇది సందిక 1-కి 80 పే మును 16 పేములను పాములకును పోస్తే 0-0-0. మలమిద ఆమృతముబడుచున్నది. సందిక 1-కి వెల రు. 1. ఇంకొకరకు సందికలు నూదితములు. ఈవి సందికలను పుచ్చు కొని చందాదారులుగాను వేదవారలకు క్తి క్తి న సందికలు మాను 1-కి ఒక సందిక కంటకు వి పి ద్వారా పంపబడును.

మలమిదా కింది విలసమునకు వ్రాయును.

యమ్. ఆర్. చంద్రా అండ్ కంపెనీ.

(614-1714) వైవాళివాడు రోడ్డు, మద్రాస్.

ప్రకటన

మహా మహావాక్యము కిక్కిరింప జేసెడిరత్నము విరచితములైన అయ్యదికములైన ఈక్రింది గ్రంథములు గలవు. అంధ్ర భాషాభిమాను తెనాలెనగ్రంథముల నిర్వహణయందల వెల్లెదరేసి వెలకలరత్నము కుటుంబమునకు దిగిన ధనవశము దునుజేసి గ్రంథముల వివరములైన నర్వవృత్తికములను పంప దుగలరు. అందులకును బామనెదరు వేయబడుచున్నది. నిర్వహణము నిర్వహణము వెలకలరత్నము కింది వివరములను పంపి మును. మునుమును వెలకు నిర్వహణము గలగలము.

1 శ్రీమతి మాధవము (మహాభారతము) 1. 2 శ్రీ శాచిమహాభారతము (మహాభారతము) 2. 3 శ్రీ శాచిమహాభారతము (మహాభారతము) 3. 4 శ్రీ శాచిమహాభారతము (మహాభారతము) 4. 5 శ్రీ శాచిమహాభారతము (మహాభారతము) 5.

ఈ వివరములైన వివరములను తెలిపికొన గలము. పది వివరములకు ప్రాసంగికములు.

వెలకలరత్నము గ్రంథములను పుచ్చుకొని పంపబడుచున్నది. పుచ్చుకొని పంపబడుచున్నది.

కమాకడీరు-కంట్రోలు.

కృష్ణామండలము.

V

(మా ప్రత్యేక లేఖకుని యొద్దనుండి)

దేవవాడ, సెప్టెంబరు 8. - విద్యుత్తును గాని, ధాన్యమును గాని, వర్తకులు దాచిపెట్టి యుండునపుడు వట్టుకొనుట యొక్క మేకాని, యజమానుల యుపయోగమునకు, తదితర కృషియులకు, కొంత వదిలిపెట్టవలయునా? అక్కరలేదా? తింగం రత్నాగిరికి గుడివాడ తాలూకా, బొమ్మలూరు, పీఠయెద్ద 60 పుట్ట ధాన్యము నిలువ యుండెను. రత్నాగిరి కృషియుల కేమియు వదిలక ధాన్యము సంతయు స్వాధీనము చేసికొనినది తెలుగు ప్రెగడవాసులగు వెంకటాగారు మిగుల ఆగ్రహపూరితులై చెప్పినారు. పెదపాదపూడివాసులగు పునుకొట్ల రామస్వామిగారికి కొడుకొట్లలో ధాన్యము నిలువ యుండెను. వీరికి చాలమంది పాత్రులగురు. ఒక కొట్టు ధాన్యమును తమ ఖర్చులకు వదిలవలసినదని యుద్వేగిగ్గుల వెంకటేశ్వరుని వారు ఆలకింపలేదు. పిప్పరనివాసులగు తుమ్మల కృష్ణమూర్తిగారి 6000 బస్తాల ప్రాత ధాన్యమును స్వాధీనము చేయకొని, బస్తాకు రు 6-12-00 చొప్పున హుమాయూన్ సాహెబుగారు ఖరీదునిచ్చివారట. ఇట్టి నిదర్శనములను ఇంకను చూడవచ్చును. ఇటులు కమాకడీరు చేసిన ధాన్యమును గాని, విద్యుత్తును గాని, యిచ్చుననియెడకి? కానూ వెంకటాచలవరయ్యగారు వాక్రచ్చినట్లుగ "యెరుల ధాన్యమును వర్తకులకును వర్తకులధాన్యమును మిల్లు యజమానులకును, మిల్లుయజమానులలోనే కొందరి విద్యుత్తును, మఱికొందఱు మిల్లు యజమానులకును" నిచ్చి హుమాయూన్ సాహెబుగారు పెద్దసంతోషమును పుట్టించుచున్నారు. రయితులను, వర్తకులను ఆగ్రహపూరితులై యున్నారు. సర్కారువారు బస్తాధరను నిర్ణయించినపుడు, ఎగుమతి యధికారమును కొన్ని మిల్లులయజమానులకే ఇచ్చుటకు గల సమాధాన మేమి? మొన్న మొన్నగఁకు రయితులకు ఎగుమతి చేయు సధికారముల కలఁగలేదులే? కమాకడీరు కాబడి ధాన్యమును, విద్యుత్తును తీసికొనిపోయి తమ కిష్టులకు వర్తకులకు హుమాయూను గా రిచ్చుచుండి రని రయితులు ను వర్తకులును బాహుళ్యముగా నుడువుచున్నారు. ఈ కమాకడీరింగు కృతహేతుమునకు పూర్వము మిల్లుల యజమానులు బస్తాకు అటుఅలా మొదలు ఎమిది అచాలకమున, కూలితీసి కొని విద్యుత్తునుండి యిచ్చుచుండిరి. ఇట్లు తవుడు, ఊక, నూకలు మొదలయిన వన్నియు ధాన్యము తెచ్చినవారికే పోవుచుండెను. లేదా, ప్రత్యేకము, చార్జిని ఏమియు తీసికొనక కొందఱు ఇట్లుతవుడు, నూకలనే చార్జికి బదులుగా పుచ్చుకొనుచుండిరి. బస్తాకు అటుఅలా చొప్పున (పదిబస్తాలన్నర) పుట్టికి 8-15-0 అను, ఎనిమిది అలాలు చొప్పున రు 5-4-0 అను, కూలి గట్టుబడి యగుచున్నది. కమాకడీరు కాబడు సరకునకు గట్టుబడియగు కూలిని చూచును. నూరు బస్తాల వడ్డను మరబట్టినయెడల నూమారు 68 బస్తాల వడ్డవిద్యుత్తును 70 బస్తాల ఉత్పత్తును విద్యుత్తును కావచ్చును. నూరుబస్తాల వడ్డఖరీదు, బస్తాకు రు 6-12-00 చొప్పున 675 కూపాయలగుచున్నది. దీనినే విద్యుత్తుగా మార్చినయెడల నేర్పడు 68 బస్తాలకు రు 11-4-0 చొప్పున, 765 కూపాయలగుచున్నది. వర్తకుల విద్యుత్తును వర్తకుల 90 రూపాయల వేదము కను వడుచు నున్నది. ఇట్లు తవుడు, నూకలు, పూర్వమునలేనే మిల్లుచార్జిక్రింద తీసివేయవచ్చును. అప్పుడీ 90 రూపాయలను (బస్తాకు రు. 1-6-7) నికరలాభమే. ఇంతలాభమును బస్తాకు రు. 6-12-00 గట్టుకొనినపుడని గ్రహింపవలసియున్నది. బస్తా ఖరీదును తగ్గించికోలిది లాభముకూడ ప్రముఖముగా పెరుగుచునే యుండును. ఇక, విద్యుత్తునే కమాకడీరుచేసి యిచ్చునపుడు వర్తకుని కిచ్చుధరకును, సర్కారువారు నిర్ణయించిన యెగుమతి ధరకును మధ్యగల కృత్యాసమంతయు లాభమే. మఱియు, అధికమైన లాభము సంపాదించి దలచువారు మంచి విద్యుత్తునును చవుక విద్యుత్తును గలవవచ్చును. లేదా, మంచివిద్యుత్తు చేసిన చవుక విద్యుత్తును నియోగింపును. లేదా ఎక్కువ ధరలకు బజారులో విక్రయము చేయవచ్చును.

ధాన్యమునకును విద్యుత్తునకును మధ్య నికరలాభమును పెట్టుకొనదనియు, కమాకడీరు ఉద్వేగిగ్గుల కృతసాహచార్యుని కొట్టి మిల్లుల యజమానులలో కొలిదిమందికి పెట్టుచున్నారనియు, రయితులు మొదలెట్టుచున్నారు. వీరి యాక్షేప

జము సహేతుకమైన దనుటకు సందియములేదు. గవర్న మెంటు వారు ధాన్యపుధరను నిర్ణయించియున్నారు. విద్యుత్తును ఎగుమతిసరకుడ నిర్ణయించబడియు యున్నది. ఇట్టి సందర్భమున నీవిద్యుత్తును వెగుమతిచేయు సధికారము తమ యిచ్చులకు మాత్రమే కాక మారులకుట నందఱుల ఎంచులకు విద్యుత్తును యిచ్చి ఇట్టి యధికారమును పూర్తిగ వర్జియించి తీసివేసి దొర తనమాత్రే యొకయేజంటును నియమించి యేల ఈ సుగుమతి వనిన లేక గా నిర్వహించునాడను? ఇంతకు పూర్వము మిల్లు యజమానులలో ఎగుమతిచేయుచుండినవారు మిక్కిలి స్వల్పముగ నుండిరి.

ధాన్యపు వ్యాపారమునందు మిల్లుమొక్క ధర్మము ఎగుమతిచేయుట కాదు. వడ్డను విద్యుత్తుగమార్చి వర్తకుల కిచ్చుచుండే! విద్యుత్తును మార్చి స్థితినుండి యెగుమతిచేయుట స్థానమునకును, అక్కడనుండి యుద్వేగిగ్గులకు వర్తికాను గృహమునకు అర్హమైనవానిగను చేయుటలో అంతసారస్యము కనబడుటలేదు. మొట్టమొదట వెంకటేశ్వరుని కొలిదిమందికి మాత్రమే యెగుమతి యధికార మిచ్చుటయు ఆతరువాత కొందఱులకును వెంకటేశ్వరుని కొలిదిమందికి మాత్రమే ఆయెగుమతి యధికార మిచ్చుటయు హుమాయూనుగారి యుగ్రహమును తమ కిష్టులకువారిపై వర్తింపజేయుటకు అరకాళముల నొసగినది.

కమాకడీరు కాబడిన ధాన్యముగాని, విద్యుత్తుగాని, కిచ్చుటలకు మిల్లుల యజమానుల కిచ్చుటయం దెంత అర్హమున్నదో అసలు కమాకడీరు వడ్డతియండే అంత అనర్హమున్నదని చెప్పవచ్చును. ఎవరెవరిగ్గుల వెంకటాగారు నిలువ యున్నదో చెప్పవలసిన దని కొరినారు. మంచిచేదీరికి సమాధానమును బంపినవారు వందనారు, లేదా వా'లేదు ధాన్యము నిలువయున్నదను సంగతియిది గ్రామమునను, కరణము, పోలీసు సలిన కృష్ణయ్య, రివెన్యూ ఇన్ స్పెక్టరులముల మునీశ్వా వచ్చునది. ఈ యుద్వేగిగ్గులకు గట్టినివారెవరి యొద్దనైనను ధాన్యము నిలువయున్నచో అట్టివారిపైనే వెంటనే వైకి వెలుపరవచ్చును. మిక్కిలకు నేను సమాధానమునబాసి తోడుపడవచ్చును. ఈ కమాకడీరింగు కృతహేతుము, క్రింది యుద్వేగిగ్గుల మొదలుకొని హుమాయూన్ సాహెబుగారివఱకును పాక్షికధాన్యమును బావుట వెంటనే అరకాళ మొనగుచున్నది. కమాకడీరు కాబడిన ధాన్యము యొక్క గాని, విద్యుత్తుయొక్క గాని ధరనిర్ణయము, వారి కటాక్ష వీక్షణమునకే పాత్రమైయున్నది.

హుమాయూను సాహెబుగారు వాదించి గా పోలీసు వారిని విచ్చుకత్తులతోను చేడిలతోను తీసికొనిపోయి మనవర్తకుల ధాన్యమును, విద్యుత్తును బహు సాహసముగ స్వాధీనము చేసికొనిరి. కాని, మదరాసు బ్యాంకుతనభాగ్రింద నున్న ధాన్యమును వీరేమి చేయకొనిరి? మదరాసు బ్యాంకు స్వాధీనమున మూడులకుల ధాన్యపుబస్తాలన్నదని వాడుక. దేవవాడలో బ్యాంకువారి కొట్టులకు హుమాయూనుగారు కిక్కులే యగా, అబ్యాంకు ఏజంటుగారు కిక్కుల బహిరంగముగా తీసివైచి సాహెబుగారి యధికారమును తృప్తికరించిరి. ఇంతధాన్యమునంతయు వదిలి హుమాయూనుగారు రయితుల వర్తకుల ధాన్యమును వట్టుకొనుటకు గలకారణ మేమి?

మన కృతసాహచార్యులలో నూటికి 99 వంతులు వట్టి అమాయకులు. మనవర్తకులూ, నిస్సహజస్థితియందున్నవారు. వట్టిదీ ఏమియులేదు. స్వతస్సిద్ధమగు సధికారముచేతక, ఇతరుల యనుగ్రహమును సంపాదించుకొని కృతహేతుముల జరుపు స్థితియందున్న మనజేతమున వచ్చుచును సంభవించుటలో వింత యేమియు లేదు. ఆక్రయించినవారికి ఎంతేని సహాయము కలగవచ్చును.

ఈ కమాకడీరింగులు, కంట్రోల్లు మాత్రమేగాక మండలయొక్క అంతర్వ్యాపారవిషయమునను, హుమాయూనుగారు తమ యాక్రతులకు వుడిబుజులుగా నుండివారట వీరులకు విద్యుత్తును చవుకగ విక్రయించుటకై (తరి యూరును దిపోలు స్థాపించబడినవి. ఎట్టివారల కీదిపోలను స్థాపించుసధికార మిచ్చివారు? దేవవాడలో దిపోలు స్థాపించిన మహమ్మదీయు డెన్నడైన విద్యుత్తువ్యాపారము చేసివాడో బందరులో విద్యుత్తును విక్రయించు సధికార మిచ్చబడిన మహమ్మదీయు డెన్నడైన విద్యుత్తును విక్రయించివాడో ఏలూరు నివాసులగు ఉమ్మా వేంకటరత్నముగారికి 42 దిపోలను స్థాపించు సధికార మిచ్చుటకు గలకారణ మేమి? నిడుదనోలలో నే కారణములను, అబ్దుల్ వాహబు సాహెబుగారి కీదికార మిచ్చివారు? వెంటపాడు నివాసిని తీసికొని పోయి నిడుదనోలలో దిపో పెట్టించునంత అవసర మేమి కలి

గినది? తరింగి రంగయ్యగారు విద్యుత్తు వర్తకులలో దేవవాడలో రామమోహనశర్మవారికి 100 బస్తాలను, (బొమ్మలూరు వేతర సంఘమువారికి 150 బస్తాలను నిచ్చుటయొక్క యుద్దేశ మేమి? ఇవలకు విద్యుత్తువర్తకము చేయుచున్నవారలకే యాముద్వేగ మొనరులను నియోగింప? నేను చూచి మాటలాడినవర్తకులందఱును, "మానరకలనెల కమాకడీరుచేసి మఱియొకరికి లాభమును, మాకు నష్టమును గలగజేయవలయును? ఆకంట్రోలు ధరకు మేమి విద్యుత్తును విక్రయించెదము. మారు పెట్టుచున్నచోట మేమిదిపోలను పెట్టించెదము" అని యొక్క పెట్టుక గోలపెట్టివారు. ఈ విధముగా హుమాయూను సాహెబుగారితోడను చెప్పకొనిరి. (బరిమాలు కొనిరి. వేడుకొనిరి. ఏమిచేసినను వారిని త్రువరచ్చిన సాహెబులకును, తదితరులకును, నీవిద్యుత్తును విక్రయించు సధికారము నిచ్చుచున్నారట. ఈ దిపోలలో విక్రయించబడు విద్యుత్తును చూచిన వట్టిమండితవిద్యుత్తు. పశువులకుటకును అనర్హమైనది. మాడుకందలకు వైసంఖ్య గల సంతకములతో బందరునుండి కృష్ణా జిల్లాక కెట్టిరు గారికి బంపబడిన విజ్ఞానన వత్రికలో "కంట్రోలు విధానము ననుసరించి యీ బందరు పురమును మ. రా. శ్రీ. తరింగు వెంకటరంగయ్యగారు వగైరాలు అమ్ముచున్న విద్యుత్తు తినుటకు చాల అననుకూలముగ నున్నది. రూపాయకు రెక్కి, 7 శేర్ల అమ్ముచున్నట్లును, అమ్ముచున్నట్లును వనిజులగుచున్నను ప్రజలందరికి అనుకూలమగు విద్యుత్తు కాకుండుట వలన ప్రజాసాహసమునకు బహువృత్తరముగా నున్నది. ఒక మోస్త్రకు అంగు తినుటకు యోగ్యులగు విద్యుత్తు రుకాబాదాకులు 70 శేర్ల బస్తా 14 రూపాయలకు అమ్ముచున్నారు" అని ప్రాసించుచున్నాడు. ఈ విషయము ఏలూరులో నేను శ్రీ మోతే గంగరాజుగారిచే చూచుచుండగా, ఉత్తరాది గ్రామములనుండి దిపోలకు విద్యుత్తును కొనిపోవుటకై ఏలూరు నకు వచ్చువారి యవస్థకు మిక్కిలి విచిత్రముగా వర్ణించిరి. బజారు వర్తకులు 18 రూపాయల విలువగల బస్తావైన సాధారణముగా వెంకటాపాడు చేరుటయే కాక కొందఱు విద్యుత్తును సప్లయచేసియునకు మఱియొకరూపాయ చేయును రనియు, విద్యుత్తును స్వగ్రామమునకు చేర్చుటకై ఖర్చుల క్రింద బస్తాకొక అర్థరూపాయయును, అదైన లాభముక్రింద నోకరూపాయయును చేసిన బస్తా ఒకటికి మొత్తము రు 16-8-00 వలకు ఖరీదు తేలివనియు చెప్పియున్నారు. ఇందులో విద్యుత్తు మంజుసరకు కాదు. పుస్తకములలో సర్కారువారిధరలే కను వట్టుచుండును. అసలుకృతహేతుమునాత్రమే కమాకడీరు ధాన్యమును విద్యుత్తును తక్కువధరలకు సప్లయచేయబడిన మిల్లుల యజమాను లేమారపు గ్రామములనుండి వచ్చు దిపోదాకులకు లాభములు లేకుండ సప్లయచేయుట మిక్కిలియగును. అని గంగరాజుగారు నెలవిచ్చియున్నారు. నేను నిడుదనోల నకు పోయినరోజున "దిపోలలో విద్యుత్తులేవు. విద్యుత్తులేవు" అని యూరిలోనివారు గోలపెట్టుచుండిరి. విద్యుత్తును వారియొద్ద విద్యుత్తు వక్కుగా తెచ్చుకొన్నను వెంటపాడు డిప్యూటీ కమాస్సీలుదారుగారిచే నియోగింపబడిన జట్టు రహస్య వ్యాపారము క్రింద నేరము మోపురు రహస్యము. దిపోలలో నా విద్యుత్తులేవు. ఆయూరి కంతకు నానుగు దిపోలనుబెట్టి, అందఱు వచ్చుటనే విద్యుత్తును కొనవలయు నని కాసింపిరి. దిపోదారులు విద్యుత్తు సప్లయకై కాళ్ళనీడుకొని నిడుదనోలనుండి వెనుగొండకు పోవలయును. వీరి వ్యాకుపోర్టులను బాసి అక్కడి వర్తకులకు విద్యుత్తుదీగినను వారు విద్యుత్తు ఇచ్చుచున్నాను, ఆ దిపోలను తామేవెట్టి సర్కారులేటు (వకారము విక్రయించెదమనియు చెప్పుచు రుట! డిప్యూటీ కమాస్సీలు దారుగారు పోయి యడిగినను, నదియే మాట యట.

రయితులు గోలపెట్టుచున్న మఱియొక విషయము. రంగును విద్యుత్తు ధరకును, కృష్ణాజిల్లా విద్యుత్తు ధరకును గల తేడాను గుఱించి, రంగును విద్యుత్తు కృష్ణామండలము విద్యుత్తునుకన్న గుణములో సభకును కనుక కృష్ణామండలము విద్యుత్తునుకన్న చవుక. కమాకడీరింగు కంట్రోలు (ప్రారంభమైనప్పటినుండియు, కృష్ణామండలము విద్యుత్తునకు ధరకన్న బర్మా విద్యుత్తునకు హెచ్చుచేయబడినది. మంచివిద్యుత్తు చవుక, చచ్చువిద్యుత్తు (బియ్యము!! ఇందలి కత్వము కంట్రోలు చేయు సధికారులకే తెలియవలయును.

సామాన్యపు బీదరయితులు తమధాన్యమును ప్రాసించేసి నిలువచేసికొనుటకై కొట్టుక, ద్రవ్యసహాయము కావలసిన పుడు దానిని పొందుటకై బ్యాంకులను, తమ సరకులను సరసనైన ధరలకు విక్రయించుటకై తమ రయిల్వే సమపాడు

నా ప్రవాసశిక్ష

బి. జి. మార్పి మారుగారు

బొంబాయి శాసనసభకు ఇచ్చిన ప్రాయశ్చయము.

బ్రిటిషు పాఠశాలనుండి నన్ను తేజాంతరమునకు పంపినప్పుడు జరిగిన విషయమును గూర్చి ఆ నేరము అసత్యములను సత్యములుగా నిర్మూలన చేసిన ప్రాంతాన్ని పూర్తిగా పూర్తిగా పరిశీలించి 26 తేదీ మధ్యాహ్నము 8 గంటల మొదలు మే 26-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 4 గంటలవరకు జరిగిన సంగతులను కృత్రుణగా బొంబాయి శాసనసభకు పత్రాలలో ప్రకటించియుండల వాగుండునని తలచితిని.

వీరి వద్ద

ఏప్రిలు 26 వ తేదీ మధ్యాహ్నమున నా బంధువుల యందలి వసారాలో కూర్చుంటుంటే వచ్చిన వైద్య నుత్తరపు చొప్పున మిగుల కష్టముతో కూర్చుండి యుంటిని. నుమారు 8 గంటల వరకు నా నేరమును వచ్చి దాక్షురుడి. అతనియనుగాను కొందరు ఉద్యోగులతోడను, ఇతర పెద్దను నుమారులతోడను నన్ను చూడవచ్చిరియు, అపరాధాన్వేషక శాఖోద్యోగులు బంధువులను చూచు చూపుచున్నట్లు తోచుచున్న దనియు చెప్పెను. నేను అంతకు పూర్వపురాత్రులమున నా ప్రవాసశిక్షకు సంబంధించిన ఉత్తరపును గూర్చి యందుగా రహస్యగ్రహణము తెలిసియుండుటచే ఇప్పుడేమి జరుగ నున్నదో నులభముగా గ్రహించగలిగితిని. కాని అంతకు ముందుకూడ కొన్ని వారములనుండి ఇట్టి వర్తమానములే నాకు జేరుచుండుటయు అవి యెల్ల వ్యర్థములగుచుండుటయు గాంచి ఈ సమాచారములూడ అసత్యములగునని మొదట తలచి యుంటిని. ఆయినను నిజస్థితి ఇది. నా తిరకాలమిక్రమమున నెన్నెక్కువ కష్టమును గాను నా భవనము అవరణముచేటి కచ్చుట గాంచితిని. నా నేరముతో వాదల వచ్చిరి తెలిసికొనవలసినదని వచ్చితిని. అప్పుడు అట్టింగు కమిషనరు గ్రహింపుగాను, అపరాధాన్వేషక శాఖోద్యోగి యగు స్మిత్తు గారును, కర్నూప్రేటు గారును, దాక్షురు డి. అలై ను గారును ప్రవేశించిరి. గ్రహింపు గారు నావై జారీచేయబడిన ఉత్తరపులను జూపిరి. వానిలో మొదటిరెండును శాసనసభ మాద్రాశాసనసభ యందు వై విధించిన నిర్ణయములకు సంబంధించినవి. అంతట వానితో నాకు సంబంధములేదనియు, అది దైర్ఘ్యము సంబంధించిన దనియు నేను దైర్ఘ్యము గానయు ప్రభుత్వ మిచ్చితిని. గ్రహింపు గారు నా ఆక్షేపణలను వ్రాసికొనిరి. పిమ్మట నావై ప్రత్యేకముగా తయారు చేయబడిన ఒక ఉత్తరపును చూపిరి.

మునున, బొంబాయి శాసనసభకు రయితున కనుమతి యధికార మిచ్చిన ను, అలా భయము పెద్దరయితు వర్తకులే పొందెదరు. సామాన్య తెప్పటియట్లే కష్టములపాలై యుండెదరు.

ప్రస్తుత మంత్రకన్నను తెప్పవలసిన విషయముల నాకు తట్టలేదు. మన కృష్ణానందము రయితులలో విశేషమైన అందోళనము కలుగజేసిన యీ విషయమును విచారించుటకై ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభకు లగు శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు కంటులగారు నన్ను ప్రత్యేక శ్రేణులగా నియోగించి నందునకు మనమందలవానుల పక్షమున కృతజ్ఞతా పూర్వక మగు కందనముల నర్పించుచున్నాను. కమాండేరింగు విషయమై ఏమియు తెలియనాకు సంగతులన్నియు తెలియునట్లుగ జెప్పిన పింగళి లక్ష్మీనారాయణ, గణపతి శేఖరాజు, హేమ చంద్ర చూనీలాల్, మోహనలాల్, మోతే గంగరాజు, మట్నూరు కృష్ణారావు, వేయూరు నుబ్బారావుగారు మాన్యు వారికి మనః పూర్వకమగు కందనము లొసగుచున్నాను.

ఇతరుల మనస్సులలో నుండు ప్రాముఖ్యములగు విషయములను నా తెలివితక్కువచేత వదిలివెట్టి యుండెదమన్నను, చదువరులు మన్నించి నేను వదిలివెట్టిన విషయములను, పౌర పాటుగా వ్రాసిన సంగతులను, పులికానుభవమున చర్చించి మనరయితాంగమునకును, వ్యాపారమునకు నుపకారము చేయు దురని నమ్మెదను.

మహాయూక్ సాహెబుగారు కమాండేరింగు కంట్రోలు విషయములను గావించిన చర్యలను విచారించుటకై యొకసంఘమును దొరకనమువారు నియమించిన గాని ప్రస్తుతము కృష్ణానందమున వ్యాపించుచున్న అందోళనమును కలవరములను చల్లారవని వెల్లెముంది యభిప్రాయమై యున్నదని విశేషించుచున్నాను.

బొంబాయిలో నేను జేయవలసిన కనుకను, జేయగూడని కనుకనుగూర్చి తెలుపు ఆ ఉత్తరపులను పీరు నాకొసంగి తక్కువ బ్రిటిషు ఇండియాను వదిలివేయవలసినదను ఉత్తరపును కూడ నాజేరికిచ్చిరి. మరియూ నేను అప్పుడున్న స్థలము వదిలరాదను ఉత్తరపు కూడ నిశ్చయించెను.

వైద్య కరీక్ష

తనవార కర్నూటకరు, కర్నూప్రేటుగారు నన్ను మిగుల బాగయాళితో కరిక్షించిరి. అలావున నా నేరము భయము నుండి నే నెచ్చటికి బోయిన అచ్చటికి కచ్చెద మని గోలవెట్టిరి. నేను వారిభయమును తీర్చుటకు ప్రయత్నింప జొచ్చితిని. పీరిల్లు అల్లరిచేయుచున్న పదల నేను ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరపుల అనుసరింపట దుర్భలమనియు, గావున నెచ్చటిగా నాడుకలను కష్టపులను మూటకట్టవలసిన దనియు చెప్పినపిదప వారు కొంత కాంతించజొచ్చిరి.

వైద్యుల తీర్మానము

నేను ఇంగ్లాండును బోవుటకు తగిన ఆరోగ్యమును కలిగియున్నానని వైద్యుల తీర్మానించినట్లు నాకు తెలుపబడినది. టకావా పొగయోడ మరునాడు 12 గంటలకు బయలుదేరునని గ్రహింపు గారిలన తెలిసినది. అందుచే నెచ్చటిగా మరునాడు ఉదయమున పర్యాయమగుటకు పిలువని తలచి యుంటిని. కాని స్త్రీయలతో ఆదినమే గం 4-30 లకు నేను క్లిమియనునదియు, నేను అరెస్టుకొంద నుంటినియు గ్రహింపు గారు తెలిపిరి. నేను దుమ్మును భరించుటకు మూట చూలెను కట్టుకొనుటకు గదిలోనికి పోవునప్పుడు ఇన్ స్పెక్టరు స్మిత్తు గారు నాతో కంటబడిరి. నా నేరము గొనిపోవుటకు కొందరు మనుష్యులు ప్రత్యేకముగా నేర్పరుపబడిరి. ఓడవరకు ఒక నేరము నాతో ఉండునట్లు అక్షయ్యయ్యవలసిన దను కోరిక తీర న్గూరింప బడెను. నా మిక్రములలో కొందరినిగాని కనీసము ఒక్కరిని గాని చూడగోరుచున్నాను నా ప్రార్థనకూడ తీరగ్గరింపబడెను. అటుపిమ్మట, నేను సర్ జార్జి లాయడుగారికి వ్రాయబడిన నదియు, దానిని వారికి అందజేయుదురా అనియు గ్రహింపు గారిని అడిగితిని. అందుకు వారు అంగీకరించిరి. శ్రీ వారికి వ్రాసిన లేఖయందు, నా న్యాయవాది యగు ఆజాదు గారితో మాట్లాడవలసియున్న దనియు తెలియించిరి.

ఆంబులైన్సు మోటారుబండిలో

నా ప్రయాణమును ఏర్పాటుచేయు తర్జితులుగా జరిగినవి. నేను కొండ దిగువకు గొనివేయబడితిని. అచ్చట నా కొక ఆంబులైన్సు మోటారుబండి సిద్ధముగా నుండెను. గేటుకడ నన్ను చూచుటకు వచ్చిన ప్రయమిక్రు దొకడు వేయించెను. ఈతడునన్ను చూచుటకు తొలికిరాకుండ నిరోధింపబడెను. నేనెవ్వరితోడను మాట్లాడుటకు పిలువబడి యు నేను పోవుటకు పూర్వమున మా కంటి ప్రయమిక్రుల మాచు భాగ్యము లభించినందులకు చాల సంతోషముగా నున్నదనియు అతనితో వచించియుంటిని. కట్కడనుగాను కూడ గేటుకడ నుండిరి. కాని వారు స్థితిగతులను బాగుగా గ్రహించి ఒక మహనీయుని అవరక్రియలు జరుగుచున్న సమయమునందులె నన్ను జూచి తల కందుకొని వెదలిపోయిరి. ఆంబులైన్సు బండిలో మిక్కిలి ఉక్కుగా నుండెను. వాయుమార్గములన్నియు మూసివేయబడెను. బండిలో నేను ఇన్ స్పెక్టరు స్మిత్తు గారును, యగ్గురు అర్జన్టీనును ఉంటిమి. స్మిత్తు గారు మిగుల సంతోషముగా సంభాషించుచుండిరి. రెండుమూడు చిన్నరంధ్రముల నుండి మాత్రము కొంచెము గాలి వచ్చుచుండెను. మార్గమధ్యమున అనేకస్థలములయందు చాలసేపు బండి ఆగుచువచ్చినది.

నొకలో

కర్నూట ప్రేటుగారు కెప్పుడుకడమున గారికి నన్ను వచ్చి గింపవలసియుండెను. అదెప్పుడుగాన వచ్చుట అలభ్యమైందను కలన మధ్య చాలసేపు ఆగవలసినవచ్చెనని తోచుచున్నది. నేను నాకవై వెక్కిరిపిదప అదెప్పుడుగాన వచ్చిరి. వారికి ప్రేటు గారు నన్ను అప్పగించి అంగజేపు ప్రయాణము నాకెంతయు లాభకరముగా నుండునని వివరములను తెల్పి వెదలిపోయిరి. ఈ అభిప్రాయమే ప్రభుత్వమువారికి కూడ ఉన్నట్లు తోచుచున్నది. నాకు దీనివలన కలిగిన లాభమునుగూర్చి యందు తెల్పెదను.

ఉపద్రవ కారుడు

ఒకరికొరకు నియమింపబడిన గది నాకు లభించినది. అది మొదట బొంబాయి అధ్యక్షులు జనరలు కొలకు నిర్దేశం

బడి, తుదకు నాకు మొదటి గది కొంచెము నుభయముగాను దనియే చెప్పవచ్చును. కూడా పొగయోడ మిక్కిలి నెచ్చటిగా నడచుటచే విసుగు జనింపినది. దీనియందు ఉన్న కనుకమున ఉక్కుయు, కిరీటసమయమున చలియు ఎత్తుకగా నుండెను. రెండుమూడు సార్లు ఈయోడ మరచుకు కొరకు చే పోవు నెచ్చటి మూడు గోలలు బంపబడెను. వంట గదియు, వంటల వారును కాకావారధికులను కనిపింపజేసెను. ఓడప్రాంత ప్రవాసకులతో మాటలాడుట కిచ్చగించెను. నాతో ప్రయాణికులనే కలుసు మాటలాడకుండుట లాభకరముగా నే యుండెను. కొందరు ఆ "యెడద"వారని" తో మాటలాడరాదని తమపిల్లలకు చెప్పియుంటుంటే అంతయు విడిత్రముగా కనుపట్టినది. ఒక చిన్నపిల్ల నేనున్న భాగమునకు వచ్చి తిరిగి పోవుట మిగులపా మానకార్యముగా పరిగణింపబడింది. ఈ వాకలలో నున్న భారతీయజాతికులు నామొదల మిగుల దయకలిగి యుండిరి. అందుముఖ్యముగా బొంబాయినుండి వచ్చుచుండిన ఇద్దరు పారిశుద్ధ్యవేదమునమును, కంబాలునుండి వచ్చు ఇద్దరు విద్యార్థులును ప్రేక్షాసదగియున్నారు. బొంబాయినుండి వచ్చుచున్న ఒక యూరోపియను ఉద్యోగి నన్ను జూచి విచారింపి నాజీవిత విశేషమున కెంతయు వగవజొచ్చెను. ఇదియంతయు ప్రారంభమేగాని అంతయుగాదనియు విచారించుచున విచారింపవలదనియు నేను ప్రభుత్వ తర మిచ్చితిని. మొత్తమున ప్రభుత్వమువారి ఆతిథి గానుండి ప్రత్యేకపు ప్రయాణి నర్తకికట్టు కల వారములకు ఇతరులకు ఈ టకావానాకాయందు ప్రయాణము చేయరాదని నొక్కి చెప్పుచున్నాడను.

సంరక్షణము.

మనము మన కథ ప్రారంభించెను. ఓడ ప్రయాణముచే యువరకును ఓడవై గట్టికావలా ఉంచబడెను. ఒక్క యూరపియను ఇన్ స్పెక్టరు ఇకవురు విరోపియను సాష్టాంబులు కొందరు ఇండియను కనిష్టమును ఓడవై నుండిరి. కొందరు భారత ప్రయాణికులు తమ గదులను వెళ్ళుకొనుటకు నిరోధించు నంతటి మంతికాపలా యుంచబడెను. నేను మార్గమధ్యమున బోవునప్పుడు కర్నూండి మామూలరకు రాకపోక లాపిలే యుండి నైకులు కాకలా ఉంచబడిరినాకు తెలియకచ్చెను. ఓడవై భాగమున రెండుమూడు గంటలుండుటకు నాకు అనుమతి ఇవ్వబడెను కాని సాష్టాంబు ఎప్పుడును నన్ను విడనాడలేదు. అటుపిమ్మట మరునాడు ఓడతీరమున భద్రావరతును గదిలోనే యుంచబడితిని. సాష్టాంబులు కంటుల ప్రకారము దూరమీదేయుచుండిరి. రాత్రియంతయు నేను గదియందే యుంటిని. గుమ్మును కావల ఇండియను పోలీసువాండరి. మన బొంబాయి పోలీసు వారింతటి సామర్థ్యముతో కార్యనిర్వహణము చేయుట కంటిచ్చి ప్రిక నున్నది. నేను ఓడవై భాగమున నుండగా ఒక విడిత్రము జరిగెను. కొందరు ఇండియను కనిష్టములు ఓడవైకెరచ్చి ఇన్ స్పెక్టరు కర్నూండి ఉత్తరపును వైకొనిరి. వారు మనదీర్చి ఇన్ స్పెక్టరుకు సలాముజేసిరి. వీరితో కొన్ని మాటలుచెప్పినపిదప ఆతడు సాష్టాంబుతో మాట్లాడుచుండెను. ఇన్ స్పెక్టరు తనముఖము నాకులకు త్రిప్పివోడనే కాన్ఫిరమెను, నాముచారును నావైపు జూచిరి—నశేషము.

లక్కోలో కర్నూట:—5, 6 దినములనుండి లక్కోలో విశేషముగ కర్నూటముచున్నది. ఈ వెలారంభమువరకును ఆతయెక్కువకర్నూట జరియనేలేదు. ఇక్కడ తొలికిరి అలభ్యమయ్యెను. నేలకావలకు 54 దుక్కులు కర్నూటము. గురువారము 8 దుక్కులు కుళివారము 5 దుక్కులు. శనివారము 16 దుక్కులు అనివారము 16 దుక్కులు కడెను. 7-వ తేదీని కర్నూటముజోగ కురిసెను. రాత్రియంతయు నెడవైకెనేలేవంద కర్నూటము. 8-వ తేదీని 8 దుక్కులు కర్నూటము. మొత్తమున 82 దుక్కులు కర్నూటము. కర్నూటలో చాల చోట్ల సామాన్యపు టిండ్లు కూలిపోయెను. భాండవోటి బాగులలో పాతిక యిండ్లు కూలిపోయెను. నడివార నాన్నేకావల వరకును జలమయమై యున్నది. శనివారమునకును నీరు కచ్చెను. చూడింజి, ఇరను కంకెలకు మధ్య 100 టిండ్లుకు తాచియుండెను. నీరు 8, 4 అడుగు లింకను వచ్చిన మొదల కట్టలము నీటిలో తేలుచుండును. నీరు ఎగనన్నట్టి భోడ ప్రక్కలనుండిన కాలవలును, పొలములును నీరుతో నిండియున్నవి. వినుతలైకకు దిగువకు నీరు కొన్న సమయమునకు వచ్చెను. అర్జునూలునకు ముందరనుండిన పొలములో నీరున్నది. ఇప్పుడా జరేకా లేక గోడ యొకటియు, అలిగింజి తొలిగి కొన్ని కొంకలును కూలెను.

కౌవలయును.

ఆంధ్రపత్రికకుండు పోలింగులకా ముఖ్యకట్టకముల నుండియు, పట్టణములకును నుండియు, ఇతరములనుండియు, కౌవలములను (కాయగల సమర్థులను, కలహం బడిగల శక్తియును కలగలయును, శక్తియుగా నుండలేదనిన వారును, ఇతరములను) నున్నవారును, మాకు వ్రాయగోరవలెను. ఆయా ప్రదేశములందలి ప్రజల కష్టములను దొరతనమున కను, కలహములకు తెలిపి, సంఘమును సేవింపదలచుకొన్న వారి కేది ఆమోదమునకు వచ్చునో నొసగును.

ఆంధ్రపత్రికాధికారి.

ఆంధ్రపత్రిక

1919-వ సం॥ సెప్టెంబరు 9-వ తేది

మంగళవారము.

చెన్నరాష్ట్రపు పోలింగు శాఖ.

నూతనవ్యభావమును దేశకాల కలిసితులను దెలుపుటకు పోలింగు శాఖ వ్యవహారములు ప్రమాణ వ్యవహారములుగ నుండును. యుద్ధము వలనను కాలికమువలనను ప్రజలనుభవించుచున్న కష్టములను వ్యాఖ్యాన పరచుము లేక ఈ శాఖ వ్యవహారములు స్పష్టము చేయుచున్నవి. ఈ శాఖయందు 1918 నందు ఇన్స్పెక్టరు జనరలు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు జనరలులు 7 మంది, సూపరింటెండెంటులు 33, అసిస్టెంటు సూపరింటెండెంటులు 85, డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటులు 41, ఇన్స్పెక్టరులు 279, సబ్ ఇన్స్పెక్టరులు 1490, స్టాంపులు 148, హెడ్ క్లాక్స్ 15, 3438, క్లాక్స్ 34453 లు, కనిజేసిరి. వీరికి గత సంవత్సరమునందు రూ 1,02,69,908 వ్యయమైనది. ఈ ఖాతాలు 983 స్టేషనులందును 372 బోటు స్టేషనులందును కనిజేసిరి. వీరియందు వ్యయమును నిర్వహించుచుండలై 68 డిస్ట్రిక్టులు 8768 బండ్లములు శిక్షించబడిరి. బండ్లములందు వ్రాయుచు చదువను నేర్పినవారు 26,477 మంది గలరు. ఇంకను వ్రాయుచు చదువను లేని బండ్లములు వేలమంది గలరు. వీరు నేరాన్వేషణముచేసి ప్రజల దండనమునకు కారకులగుచున్నారు.

గత సంవత్సరమునందు నేరాన్వేషణమునకు దగిన యభియోగములు 1,49,983 బయలుపెడినవి. గత సంవత్సరమునందు 35,87,758 రూపాయల విలువగల ఆస్తి చోరగ్రస్తమైనది. అందు 8,65,010 విలువగల ఆస్తి నష్టము దొరికినది. నష్టపరిమితి అస్తిమాత్రమే దొరుకుటయును మూడువంతులు దొరకకుండుటయును పోలింగు శాఖసామర్థ్యమునకు నిదర్శనము గాబులు. చిల్లర నేరములకై నేరాపోషితులైన 19751 మంది యందు 4948 మందిమాత్రము శిక్షను బొందిరి. ఈ కేసులవిషయమై 77,316 మందికి సమ్మతులు జారీచేయబడినవి. వారియందు 44,981 మంది ఏమియును సంబంధములేనివారని విడుదలను గాంచిరి. ఈ తేక్కలను బట్టి కేవలము అనుమానముమీదనే లేక ఇతర కారణము వలననే ఎందరు నిష్కారణముగ వ్యయ ప్రయాణములకు బాల్తెనదియును విడితనుగుచున్నది. గత సంవత్సరమునందు నేరములు పెరిగినవి. ఈ పెరుగుట అన్ని విధములైన నేరము

లందును గాననగును. గత సంవత్సరమునందు హత్యలకు 893, దోపిడీలకు 879, దొంగతనమునకు 1052, కన్నములను వేయుటకు 13146, చిల్లర దొంగతనములకు 23,095, కనుపుల దొంగతనమునకు 3591 మొత్తము 42956 నేరములు శిక్షను బొందిరి. గత సంవత్సరమునందు భోగడి సంవత్సరమున కంటెను నేరముల సంఖ్య 6000 మోచినది. నేరములకు భాగ్యవంతులైన జిల్లాయని ప్రసిద్ధి గాంచిన కృష్ణాజిల్లా మొదటి స్థలమునందున్నది. ఒక కృష్ణాజిల్లాయందు గత సంవత్సరమునందు 3567 నేరములు జరిగినవి. చెన్నపురియందును గత సంవత్సరమునందు నేరములు పెరిగినవి. గత సంవత్సరమునందు న్యూ నెన్సు నేరములకు 16,843 మంది పెద్ద నేరములకు 3103 చెన్నపురియందు విచారించబడిరి. చెన్నపురియందు రాజ్యాంగాందోళనమునకు 110 సభలు కర్మకరుల యాందోళనమునకు 71 సభలు చేయబడినవి. గతించిన మూడేండ్లయందును నేరాపోషణచేయదగిన కేసులకును కృష్ణామండలము మొదటిదిగను గోదావరి రెండవదిగనున్నవి. కృష్ణామండలము 4626 కేసులు గోదావరియందు 3951 కేసులు చేయబడినవి. కృష్ణాజిల్లా నేరములకు మొదటిజిల్లాగ నుండుటకును నేరముల సంఖ్య క్రమముగ పెరుగుచుండుటకును గల కారణముల నామండల వాసులు విమర్శించుట యవసరము. భోగమునందు భాగ్యాభివృద్ధికిని నేరముల వృద్ధికిని ఏమి యైన సబంధము గలదేమో విద్యావంతులు పాఠకులు విచారించుట యుక్తము. నేరములు పెరుగుటకు గారణము ధరలు పెరుగుట యని నిర్ణయించబడుచున్నది. మూరూలుగ కాలక్షేపము చేసేదివారు అన్ని వస్తువుల ధరలు పెరిగినందున చౌర్యములకు లోబడి రని యూహించవలసియున్నది. కృష్ణాజిల్లాయందలి నేరములవృద్ధికి గత సంవత్సరమునందలి దోపిడీలు ముఖ్యకారణము లని తెలియుచున్నది. నేరములందు హత్యలకు కామకోధాదులు గారణములైనను నితరనేరములకు పెద్దమ్మయే ముఖ్యకారణముగ నున్నది. ప్రజల దరిద్రస్థితిని బాగుచేయుటయే నేరములను తగ్గించుటకును ముఖ్యసాధనమని తోచుచున్నది. మొదటి కని సాధ్యముగానందున రెండవ కనియును నలవిగాదని తోచుచున్నది. గత సంవత్సరమునందు రాజద్రోహమునకై దాక్షరు వరదరాజులు నాయుడుగారు మధురయందు శిక్షించబడినను హైకోర్టునందు విడుదల చేయబడిరి.

పోలింగు శాఖాధికారి శాఖ వ్యవహారములు సంశ్లేషికముగ నున్న వని తెలుపుచున్నారు. పోలింగు బండ్లముల జీతములను మూడు రూపాయల వంతున మోచుచుటయును వారికి వసతి గృహముల నేర్పరచుటయును శాఖాదక్షత్యమునకు ముఖ్యసాధనములని తెలుపుచున్నారు. బండ్లముల జీతములను వృద్ధి చేయుటవలనను వారి దక్షత్యము నైతికస్థితి బాగుపడినను కడకపోయినను జీతములను వృద్ధిచేయుట మాత్రము అవసరము.

మార్చులు - ప్రభువులసభయందు చర్చ

హిందూదేశ వ్యవహార విషయములను దేశమునం దుద్వేగమునుజేసి లాభమును బొందిన బ్రిటిషు ప్రజలు చూచెడి చూపులకును శేవలము కరిపాలనదృష్టితో దేశవ్యవహారములను చూచెడి ప్రజల చూపులకును గల భేదమును మార్చులు విషయమై ప్రభువుల సభయందు జరిగిన చర్చ

విశదము చేయుచున్నది. రస్సెలుప్రభువు కంటాబు శిక్షలను గురిచియును ముఖ్యముగ హరిజనులను గురిచి యును ప్రశ్నించిరి. మరియును వారిమీదను కుట్ర యుద్ధము రాజద్రోహము అన్యాయప్రవర్తకుల సాహచర్యము మొదలగు నేరము లారోపించబడినవి. ఉపవాసప్రతిభోధవలననే ఈసందారోపణములు చేయబడినవై ఇంకను ఇతరమునకు సంబంధించిన విషయములు గలవై తెలుపుమని రస్సెలుప్రభువు కోరెను మరియు శిక్షను బొందిన వారి సంఖ్యను శిక్షల వివరమును నడిగిరి. నైడెర్లాండు ప్రభువు కంటాబు అల్లరులను వర్ణించుచు "దుకాణములను మూయుట అల్లరుల కేర్పడిన చిహ్నము" అని తెలిపిరి. హిందూదేశమునందలి ఎల్లపుడును నల్లరులకు చిహ్నమని తెలియజేసిరి. దుకాణములు మూసినతోడనే అల్లరులు జరుగునని సమ్మతలయునని నైడెర్లాండుగారు తెలిపిన భావము సత్యముగాదనుటకు సత్యాగ్రహ దినమునందు చెన్నపురియందు లక్షమంది గూడినను నల్లరులు లేకుండుటయే నిదర్శనము. ఉపవాసదినమునం దెన్ని ప్రదేశములందో అల్లరులు జరుగలేదు. అల్లరులు జరిగిన ప్రదేశములందు కారణాంతరము లుండవలయును. సర్ మైకేలు ఓష్యుయరుగారి దృఢమార్గములు ద్రోహములను వెంటనే ఆపివదియును లేనియెడల "మనదేశపు స్త్రీలు పురుషులును నందరొకరినబడియుండు రినియును" తెలియజేసిరి. సింహాక్రభువు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చుచు నిష్పక్షపాతభావముతో దుకాణములను మూయుట రొలెటుచట్టము విషయము జరిగినదిగాని అల్లరులను జేయుట కేర్పడిన చిహ్నముగ నూహించుటకు దృష్టాంతములు లేవని తెలిపెను. ఈ విషయము వారెగినంతవరకును దుకాణములు మూయుటకును నల్లరులకును సంబంధములేదని తెలిపిరి. ఇందు సింహాక్రభువు గనబరచిన యపారంభన మేదియో తెలియకున్నది. ఏంప్రిలు ప్రభువు సింహాక్రభువు నైడెర్లాండు ప్రభుని నాజేపించినటు లూహించుకొనుచు సింహాక్రభువున కీ సమాధానములను దెలుపుటకు కర్ణపిశాచము గలదాయని యాజేపించెను. సింహాక్రభువు తనకు దెలిసిన విషయములను దెలిపిరి ననియును నిందావాక్యములు లేవనియును ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. సింహాక్రభువు రస్సెలుప్రభు ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు మంత్రిసభకు దెలిసిన వర్తమానములయను గనుగొనెను. విషయమును గ్రహించిన సింహాక్రభువు దుకాణముల మూయుట యల్లరులకు చిహ్నముగాదను సభిప్రాయమును నిరసించుచు సత్యమును బ్రకటించిరి. ఆంప్రిలు నైడెర్లాండు ప్రభువులకు సింహాక్రభువున కంటెను భారతీయుల కరిగితులను దెలిసికొనుట కధికతరావకాశములు గలవని యెవరును సమ్మతాలరు. ఈ గవర్నరు లిరువురును తమ ప్రజలకు తాము సంఘించినను వారి భావము లేవని వందింపజాలవు.

అంత్యవర్ణములు-తిరువనంతపురము

తిరువనంతపురము దొరతనమువారు అంత్యవర్ణముల ఆధికస్థితిని నైతిని చక్కబెట్టుటకై మిక్కిలి ప్రశంసనియమగు కృషిని చేయుచున్నారు. ఈ సంస్థానమునం గల 2128 ప్రాథమికపాఠశాలలందును ప్రస్తుతము 2048 పాఠశాలలలో అంత్యవర్ణముల బాలురు నిరాక్షేపముగా విద్యాభ్యాసము చేయుచున్నారు. ఇందు మనమాలమాదిగ కులములకు సమములగు పులయా, పెరయారులముల పిల్లలు 4000 పాఠశాలలలో

చేర్చుకొనబడుటయే, అగ్రవర్ణముల సానుభూతికి నిదర్శనముగ నున్నది. కొంతకాలము క్రిందట వగ్ర వర్ణములవారి యంత్యవర్ణముల బాలబాలికలను పాఠశాలలందు చేర్చుకొనుటకై కొన్ని యాటంక ములను కలుగజేయుచుండినను, నిపు డది నశించి సామ్యభావము బ్రకటింపబడుచున్నదనుట కీక్రింది లెక్కలే సాక్ష్యము.

కులము	సంవత్సరము		
	1,089	1,092	1,092
పులయా	2,017	10,918	17,758
పెరయా	1,097	4,955	6,795

బాలురవిద్యవలె బాలికలవిద్యయు తృప్తికరము గనే యున్నది. సంస్థానమునగల కింది బాలికా పాఠశాలలలోను, 196 పాఠశాలలలో నీయంత్య వర్ణముల బాలికలు చేర్చుకొనబడియున్నారు. విద్యావిషయమున కృషి యిటులుండ నీకులముల వారి యార్థికస్థితిని చక్కబఱచుటకై వ్యవసాయ ము సమిత్తమై దొరతనమువారు బంజరుభూముల నుచితముగ నిచ్చుచున్నారు. రాజ్యాంగమున గౌరవస్థానము నొసగుటకై, శ్రీమూలము ప్రజా ప్రతినిధిసభయం దీకులముల ప్రతినిధులు పంజెండుగురవఱకు చేర్చుకొనబడియున్నారు. పులయా లను, పెరయాలను జూచి అగ్రవర్ణమువారగు బ్రాహ్మణులు దూరముగ బోయెదరని యొక యప వాదము వెడలియున్నను, ప్రజాప్రతినిధిసభలో పులయాప్రతినిధిని చేర్చుకొనవిషయమై శ్రీమూలము సభ్యులను సంప్రదించినపుడు అగ్రవర్ణముల వారందఱును, నీ విషయమై యధికోత్సాహమును బ్రకటించియుండిరి. పులయాలకు సంబంధించిన సమస్యలను చర్చించుటకై తిరువనంతపురమునం దింతవఱకు అయిదు మహాసభలు జరిగినవి. ఈ సభలన్నిటికి దివానుగారే ఆధిపత్యము వహించు భాగ్యము కలిగినది. స్వపరిపాలనాధికారము గల తిరువనంతపురము, మైసూరు, బరోడా వంటి దేశీయసంస్థానములందు కులకాకిన్యములు, జాతి మాత్సర్యములు, వర్ణద్వేషములు మున్నగు విప రీతపరిస్థితులకు తావులేక అన్ని కులములును, అన్ని వర్ణములును, అన్ని జాతులును నొక్క సమాన రాజ్యబంధముచే బంధింపబడి, పరస్పరమైత్రియు, సానుభూతియు, పోషింపబడు ననుటకు తిరువనంత పురమే తార్కాణముగ నున్నది.

రంగులవ్యాపారము - వర్ణక ప్రతిపేదము

ఇండియా గెజెట్టు "హిందూదేశము సంయుక్త రాష్ట్రములనుండిమాత్రమే అన్ని విధముల రంగులను దిగుమతి చేయువలయును" అని ప్రకటించి నది. యద్దమనకు పూర్వము రంగులను విశేష ముగ జర్మనీ వంపుచుండెడిది. ఇప్పుడా వద్ద తి యంతయును పోయినది. మన పరిశ్రమలకు మంచి రంగులు చవుకగ జర్మనీనుండి వచ్చుచుండెడివి. యద్దకాలమునందు రంగులధరలు 20 రెట్లు పెరిగి నవి. ఇప్పుడు ధరలు తగ్గునని ప్రజలు యివ్వెట్లూచుచున్నారు. కాని ఈ ప్రకటన మాయాశనునిగాక చేయుచున్నది. ఇంగ్లాండునుండియే మనము రంగులను కొనుటవలన మనకు గలిగెడి లాభములను దెలిపి ఈ ప్రకటనమును ప్రకటించుట యుక్తమై యుండును. సామ్రాజ్య వ్యాపార రక్షణమున కిది మొదటిముద్ర. ఇట్టి ముద్రల నెన్నిటిని బలవంత ముగ మ్రొగవలయునో ముందు తెలియగలదు. నిలిమందు ఆదాయముమీదను రెండేడ్లవరకును నాదాయపు పన్నును దీసివేయవలయునను నిర్ణయము యుక్తముగ నున్నది. దీనివలన లాభము అంగ్లవాటికేర్పరులకు గలిగినను నీలిపరిశ్రమకు పోషణముగలుగ గలదు.

వంజాబు సోదరులకు సహాయము

నేడు వేరొక చోటను వంజాబు జనుల సహాయార్థము చేర్చుపుణ్యము చేయబడిన ఏర్పాటులను గురించి, జార్జి ఆరండేలుగారు వ్రాసిన లేఖను ప్రచురించెడిమి. చేన్చుపురియందువలెనే ఆంధ్రదేశమునం దంతటను సభలను జేసియును గ్రంథుల నేర్పాటును జేసియును నాకున్న నైన మనవంజాబు సోదరుల సహాయమునకు మనము గట్టిప్రయత్నములను జేయవలసియున్నాము. గౌ. వెంకటప్పయ్య కంతులుగారు రాంధ్ర రాష్ట్రీయోజనంఘమునము రూ 2000 లను పంపుటకు వాగ్దానము చేసిరి. ఆ మొత్తమును పూర్తిచేయుటకై వేసిన చందాలపట్టిని ఒకటి రెండుదినములలో ప్రచురించెదము. ఇతరరాష్ట్రీవాసులవలె నాంధ్రులును వంజాబు సోదరుల సహాయమునకు మంచి ప్రయత్నములను జేసి ఆత్మగౌరవమును గాపాడుకొందు రని నమ్ముచున్నాము.

సంగ్రహములు - డెయిలీ తెలిగ్రాపుచిత్రక

వై. డెన్టాయి వక్ష మవలంబించెడి సందేహమునప్రతి వంటికట్రీకులు ప్రతిసూలమైనను కొన్ని అంగ్ల వత్రికలు సంస్కరణముల కట్ల నుదార భావములను దెలుపుట సంతృప్తికరముగ నున్నది. "మాంటెగు గారు ఆగస్టు 20 వ తేదీని తెలిపిన భావమును సంపూర్ణము చేయవలయును. సంస్కరణములను విశాలము చేయుట న్యాయముగాని సంకుచితము చేయుట న్యాయముగాదు. భరతఖండము పూర్వమువలె గాక ముందు సామ్రాజ్యాంతర్యాగములందు ముఖ్యభాగముగ నుండి మన మంత్రాంగమునందు పాల్గొనుచుండవలయును." అని డెయిలీ తెలిగ్రాపు చేసిన హితోపదేశమును మన ప్రభుత్వమువారు వారి యనుచరులును గ్రహించెదరుగాక !

వృత్తాంతములు

బంగాళా గవర్నరు:— బంగాళా గవర్నరు రోనాల్డు ప్రభువు ఆదివారమునాడు కలకత్తాలో బహుళశిష్యా శిక్షణకట్టబడి వెల్లిరి.

భారతీయుల వికమత్యము:— హిందువులను మహమ్మదీయులు తమకుండిన వికమత్యమును కృత్రిమము బ్రేక్షించుచుగల ఫిరంగి మహానందు గోవధను జేయలేదు. ఈ సంగతిని హులా ఆబ్దుల్ హాసీ సాహెబుగారు గాంధీగారికి తెలిపిరి.

వ్యవసాయవరపతిసభ:— హుందేశీయందు వ్యవసాయ పరపతిసభగూడి చాలవిషయములను యోచించెను. సభయందు జరిగిన తీర్మానముల ప్రకార ముచరించుటకై ఒక స్థాయి సంఘము నేర్పరచిరి. రెండేసి సంవత్సరముల కొకసారి సభలు జరుగుచుండును గాన ఈసారిని ప్రజలకు పరపతివ్యవహారములందు ప్రోత్సాహము తెగ్గకుండను స్థాయిసంఘమువారు పని చేయుదురు.

గుర్రపు వండెములలో ప్రమాదము:— రంగూను ఖర్చు క్లబ్బులో గుర్రపు వండెములు జరుగుచుండెను. గుర్రమును తెప్పి నెంట్లు హిల్లు అనునతీసును, దారిలోని అడ్డములను చూచి పోవలయును. పండెము జరుగుచుండ హిల్లు గుర్రముమీద నుండి క్రిందపడిపోయెను. అతనికి గాలినుడచు విడిగిపోయెను. మొదట నతనిని జపరణ ఆస్పత్రికిని తరువాత మిలిటరీ ఆస్పత్రికిని తీసికొనిపోయిరి. అతనికి నింపాదిగ నున్నదట.

అగ్నిప్రవాహము:— ఆదివారము సాయంత్రం కాలము కలకత్తాలోని బారానగోరు సాకు వానమండ్రీకాలకు నిప్పు అంటుకొనెను. దారికి జార్జి హెండర్సను కంపెనీవారు యజమానులు. వారతప్పు నిజమేసిన గడులో నిప్పుతృప్తి. రెండు గంటలు నీరుపోయగా అగ్ని తేవును కొంతకాలించెను. వైవా

వగ్రవాడులను వెరకిని ప్రాణనిష్ఠము కలుగలేదు. ప్రమాద మొందుకు సంశయించినో, ఎంత సరకు నచ్చుచున్నో ఇతను తెలియటలేదు. వాంతేర్చింకను రకులగిని పోకయ్యుచున్నది.

ప్రాధేనరుగడ్డిను:— ప్రాధేనరు గడ్డినుగారు నెయంటు ఆంధ్రును విశ్వవిద్యాలయములోని తమ యాన్వ్యగమును మానుకొని ఇండియాకు వచ్చుచున్నా రని కలకత్తాకు వర్తమానము తెలిసెను. కీరకాలములో వారు బొంబాయికి వచ్చెదరు. వారు విశ్వవిద్యాలయమునందు సంఘకాన్త్రమును బోధించుదురు. వారు ప్రస్తుతము బస్సును పురాభివృద్ధికై కృషిచేయుచున్నాడు. వారు ప్రాచ్యుతాత్తరమునకు వెళ్ళి అక్కడి పురవిద్యాలయములను చూడవలసి యున్నది. హాస్టీను పట్టణము విషయమై కూడ వారిని సలహాచెప్పవలసి కోరిరి.

బౌద్ధమతమున సంఘము:— బౌద్ధమతమున సంఘము వారు జరుపుచున్న రాజకీయ యద్యుచయాలనుగురించి బర్మా గవర్నరు మెంటువారు ప్రకటించిరి. ఆసంఘములో చాలమంది గవర్నరు మెంటు యాద్యుచయములు గవర్నరు మెంటు యాద్యుగులు రాజకీయ వ్యవహారములో జోక్యము కలిగించుకొనని యెడల వారందులో సభ్యులుగ నుండవచ్చును. కేవలము రాజకీయ వ్యవహార నిర్ణయముకు సంఘమువారి ప్రభావోద్దేశ మని ఆచుభవములన తెలిస యెడల గవర్నరు మెంటు యాద్యులందులో సభ్యులుగ నుండకగలుగు.

రంగూనులోని హిందీల కేరళము:— రంగూనులోని హిందీల కేరళముయొక్క ప్రస్తుత పరిస్థితిలో ముఖ్యము చేయించుచుని కొందరు వారసీని రాజాచేసిరి. ఆ రాజా చీఫ్ డిప్యూటీ డాఖుఅయ్యెను. ఆరవముగ మరొకందరి ధర్మకర్తలుగ నియమింపవలయు ననియు వారుజూచిరి. చాలకాలము నుండి ఒకే ధర్మకర్త గలచుండిరి. వారే మరొక వ్యవహారములను నడపుచుండిరి. వారులు తెల్లలు అను బాలికమీదను రాజాచేసిరి. ఆ రాజాలో వారులు తెల్లలు అంటుచేసి ఆమెను కేరళముయనకు రాకుండ చేయుటకు కోరిరి. కాని వారులు సగ్గలేదు. పూర్వపురాజు ఫలితముగ నిప్పడీ రాజు వచ్చెను.

పరూరియా బండిపోటు కేసు:— బంగాళములోని పరూరియా గ్రామములో వారై రిజిస్ట్రేషన్ బండిపోటు జరిగెను. పరూరియా గ్రామము మైసూరునకు మండలములో నున్నది. డిలీటులగు యువకులు కొందరు ఆబండిపోటును చేసి నట్లు పోలీసువారికి తెలిసి కి కును విద్యార్థులను పట్టుకొనిరి. వారిలో యొకరిని విడుదలచేసిరి. రిక్తస్థానిని మేజిస్ట్రేటు గారు విచారణచేసి అంకిరిని విడుదలచేసిరి. తరువాత మరొకములాలో సేతును (స్టేషను కుమారుడు) నురేకచంద్ర బర్మాను ముక్తీయూని కుమారుడు జేకర్త. ఆ రావనము క్రింద తిరిగి పోలీసువారు పట్టుకొనిరి.

వడవ మునిగి పోవుట:— కలకత్తాలోని గార్డెను రీతి సమీపమునందలి మెలనుకల్లీపానంటియ్యుడు పోర్టుకమ్మినవకు గారి స్త్రీయవడవ మునిగిపోయెను. కిమిలోమైనను స్త్రీయకు అది అనకుమునున లాగికొని పోవుచుండెను. అక్కడ నుడి గుండెము అందెను. ప్రవాహముతి వేగముగ నుండెను. మొదట స్త్రీయవడవ ఒరిగెను. అదివల్ల స్త్రీయకు కొల్లుకొనెను. అందుకలక వడవకు వెడ్డెన్మముడడి నిరుపాసికొన వారంభించెను. 10 నిమిషములలో నదియనిగిపోయెను. రెండవ యింజి నీరు డి. కర్ణగారందులో గలదు. వాతను చూచి చనిపోయెను. వడవ అధికారి పార్కును ఎట్లా కచ్చపడి రక్షించిరి.

పశ్చిమఇండియా నేవనను లిబరలుసంఘము:— పశ్చిమ ఇండియా నేవనను లిబరలుసంఘపు ఈ వాగ్దానములకు సర్వ రాజ్యముచంద్రవార్కరుగారు రాజప్రతినిధిగారి భరతపదిత్రుకును క్రింది సంగతులను తెలిపిరి:— నైరతివ్యవహారములను గురించి యూనియనుటకు నిమిషమై ముందుముందు భారతీయుల ప్రతినిధుల బోధివర్తను ఆరవముగ క్రిందివిషయములు. వంజాబుఅల్లరులను విచారించుటకు ప్రభుత్వమును రేపింజి సమయము ప్రజలకు తృప్తికరముగ లేదు. ఇండియాదొరకమునాడు వంజాబులో నవలంబించిన వాగ్దానధానమును గానాలో కమ్మిననునిచారించుట భాగ్యము. పశ్చిమ సోషలిజంకమ్మిననువారి విచారిణిఫలితము ననుసరించి యుండును గాన ఇండె మ్మిటి దిల్లును ప్రస్తుతము ఆపివేయవలయును.

విశేష తంత్ర వార్తలు

(రైతుకు ఏ జెన్సి)

ప్రస్తుతము

వేల్పు యవరాజుగారు.

లండను, సెప్టెంబరు 7:—రాష్ట్రపు వశంత ఋతువు లో యవరాజుగారు ఆస్ట్రేలియాలోని నేడరను ఆస్ట్రేలియాను నివేదించు ఖాతాపరమ వార్త విడిచి నలసజ్జత కార్యాల యమునకు గాని రాజకరివాచక భగ్నమునకు గాని తెలియలేదు నరకదా ప్రయాణము జరుగకపోవచ్చునని తలంచుట కశక్త కారణము లున్నవి. ఆస్ట్రేలియా కేసుకు ముందు శ్రీవారు హిందూదేశమున కేగెదరు. ఈవిషయమును గూర్చి చక్రవర్తి గారు తేదియొకటి కార ప్రకటనము గావించెనని అందఱును తలంచుచున్నారు.

భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణములు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ ప్రతి.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయము డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ ప్రతి ప్రధాన వ్యాసమును ప్రకటించి 1917 వ సంవత్సరము ఆగస్టు 20 వ తేదీని మాంట్రిగ్యుగా తెలిపిన వాదనలను చెల్లించుటయనని ప్రాయశఛ్ఛింత. ఆ ప్రతిక యిట్లు ప్రాయశఛ్ఛింత. మనము ఇచ్చెదమని ప్రకటించిన దానికంటె వెక్కువ యుత్సాహమును. కాని దీనికంటె తక్కువ మాత్రము ఇచ్చుచున్నామని వివరముల విషయమై కొన్ని చిట్కము లుండిన నుండుగాక. వాని నన్నిటిని పాటించునాడను. సంస్కరణముల బిల్లు ఉద్దేశములను గురించి దేవాభిప్రాయములు తప్పు. ఇవన్నీ తెలిపిన మానవలలో కొన్నిటివలన ఆయుధ్యక మెంతవరకు నెరవేరనో మనకు నిశ్చయము లేకపోవచ్చును గాని పూర్వముకలె గాక ప్రాక్షాన్తికముల ననుసరించి భారతవర్షమును విశేషించి సామాన్యమునందంత రాజ్యాంగమున కరిగింపవలయు ననియు, అట్టి స్థానమున భారతవర్ష మాత్రమియేకొని తీరు ననియు తరిగిపోయిన సాంప్రదాయ తెవరును అంగీకరింపవలయును.

హిందూ దేశమునకు వైమానికయానము.

నెంబురే థెయిలు, సెప్టెంబరు 7:—మేజరు హాల్స్ గారు లండనునుండి విద్యునిరి. కడపటిసారి యతడు లియాన్సు నుండి 2 1/2 గంటలలో ఇరవీకొనెను. మేజరు హాల్స్ గారు ఈజిప్టు హిందూదేశముల కేగెదరు.

బ్రిటిషు యుద్ధనౌక.

హాల్స్ గారు, సెప్టెంబరు 7:—బ్రిటిషు యుద్ధ నౌక, ఎస్. హెయిస్టెయిరు సమీపమున నొకరు సాగెనని తాకెన. దానినిలోని మనుష్యులు 20 మంది మునిగిపోయినట్లున్నది.

ఫిల్లమార్షలు సర్ ఎడ్మండు అల్లెంబీగారు.

కెయిరో, సెప్టెంబరు 4:—ఫిల్లమార్షలు సర్ ఎడ్మండు అల్లెంబీగారు రిషిసము ఇంగ్లండునకు బయలుదేరి.

మరణము.

లండను, సెప్టెంబరు 7:—తెరకుపర్ష ప్రభువు ఆకస్మాత్తుగ చనిపోయెను. అతడు మెదడునందలి రక్తవాళములు తెగి చనిపోయెను.

బ్రిటిషుగయానా.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—బ్రిటిషు గయానానుండి కొందరు రాజకారిలు కీరకాలములో నిండియాకు వచ్చెదరట. నిర్బంధములేని పద్ధతిమీద కూలీలను తిరిగి అక్కడకు తీసి కొనుగోవుట కట్టి యవకాశ ముండునదియు వారు విచారించెదరట.

అఫ్రికా

దక్షిణాఫ్రికా యందలి భారతీయులు.

ట్రెన్స్ వాల, సెప్టెంబరు 7:—ట్రాన్స్ వాలనుండి రైతు యూనియనుల ప్రతినిధులు, పురపాలకసంఘ ప్రతినిధులు, వర్తకసంఘ ప్రతినిధులు తక్కిన సంస్థానాల ప్రతినిధులుగలసి సభ చేసి ఆసియాఖండముపై విధించిన కాన

ములను దొరతనమువారు బాగుగ యచరణలోనికి తేవన్నం దులకాడేపించుచు నుకతీర్యానమున చేసిరి. ఇకముం దాకాన నముల నతితీవ్రముగ నుకయోగింపవలయు ననియు ఆసియాఖండములకు పారస్వత్వముల వీరు నుడననియు వారు తీర్మానించిరి. దక్షిణాఫ్రికా లీరుకుండు నొకసభకు నెలకొల్పబడు వారు నిశ్చయించిరి. ఆసియాఖండములకుండు స్థిరాస్థిరతీని స్వాధీనము చేసికొనుట అసభ్యజ్ఞము లందొకటి. ట్రాన్స్ వాలలో నివసించుచున్నట్టియు వర్తకము చేయుచున్నట్టియు ఆసియా ఖండముల నందటి సతివాకచక్రముతో నవటినుండి తొలగించుట మరియొక యుద్దేశము.

ప్రామ్న

వరాసు సంగీతపు పనివారలు సమ్మేకట్టుట.

హార్మోని, సెప్టెంబరు 7:—పూర్వవారమునాడు రెండు సంగీతకాలలోని సంగీతపు పనివారలు రాకుండ సమ్మేకట్టుటనుజూచి కనివారమునాడు సంగీత కాలల యజమానులు, సినిమా యజమానులు, కాన్సెర్టు యజమానులు అందఱును తమ తమకాలలను మూసివేసిరి. సమ్మేకట్టుటయనను నువ్వకరి వ తేదీని నిర్ణయించ నుద్దేశించుట. కాని మూడు సంగీత కాలము నేడే సమ్మేకట్టినవి హార్మోని వగరవాసుల ఆనందము నకు భంగము గలుగకుండ బయలు ప్రదేశముల వీరింగీతములు, అటలు, పాటలు జరుగునట్లు చేయుటకు పనివారల కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిశ్చయించిరి.

మాన్యులీసు, సెప్టెంబరు 7:—నాకాశ్రయము లందలి పనివారలు 8000 మంది మరల పనిచేసెదరి. 9000 మంది ఇంకను సమ్మేకట్టినట్లున్నాడు.

అమెరికావారిని గౌరవించుట

లీవెర్డను, సెప్టెంబరు 7:—అమెరికావారు యుద్ధములో ప్రత్యేకించిన ముదినాభావకార్యము గాగిండికి 60 మున 200 అడుగులయెత్తుగల నల్లరాతి స్తూపమును నిర్మించుటకు పాయింకేరుగారు కంభుసావనముచేసిరి. అమెరికా ప్రతినిధియు పాయింకేరుగారును గంభీరములగు ఉత్సాహముల నొసరిరి.

బెల్జియము

బెల్జియము సంతక్షణము.

బ్రెస్టు, సెప్టెంబరు 6:—బెల్జియము సంతక్షణకార్యము తగినసహాయము చేయ నేర్పడిన అమెరికా సంఘము వారు నుప్రసిద్ధులగు బెల్జియము విశ్వవిద్యాలయములను మరల స్థాపించుటకు 2 కోట్ల ఫ్రాంకుల విరాళము వీయ నిశ్చయించిరి. ఉన్నతవిద్య నభ్యసించు పేదవిద్యార్థులకు వంద పెట్టు నిమిత్తము బెల్జియము ప్రభుత్వమువారి కారు కోట్ల ఫ్రాంకుల నిచ్చుటకు వారు నిశ్చయించిరి.

బెల్జియము దేశద్రోహి.

బ్రెస్టు, సెప్టెంబరు 7:—బెల్జియమును రెండు భాగములుగ చీల్చుమిత్తము జర్మను తర్ఫుతిన స్థాపించు కన్వీజన కరకు దేశరక్షకపరిషత్తు బోయినందులకు ఎత్తె తెనుకొట్టినా రతనికి మరణశిక్షను విధించి.

ఇటలీ

ఇటలీస్ట్రీల నియోజనాధికారములు

రోము, సెప్టెంబరు 7:—వేంబరులో ప్రధానమంత్రి గాట్టుచెప్పిరి. కొత్తకాననులలో కారము 110 లక్షల స్త్రీలకు నియోజనాధికార మియ్యబడెను. వాసింఖ్య పురుషుల సంఖ్యను మించిపోయెను.

అమెరికా

అమెరికా నాటక పాత్రధారుల సమ్మేకట్టు.

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 6:—నాటక పాత్రధారుల సమ్మేకట్టు వలన ఆగస్టు 6 వ తేదీనుండియు 200 నాటక కాలము మూసివేయబడినది. ఇప్పుడది సమాధానము కుదిరి అంతమొందెను. ఈ సమాధానములో పాత్రధారుల సంఘము వారికి తరిగూర్చు విజయము గలిగినదని తెలియుచున్నది.

ఆస్ట్రీయాసంధిమరతులు

రమేనియావారు సంతకముచేయుట కంగీకరించుట హార్మోని, సెప్టెంబరు 7:—కొన్ని మాన్యులలో రమేనియావారు సంతకము ఆస్ట్రీయావారిసంధిపత్రికమీద సంతకము చేయుట కంగీకరించెదరు.

రుష్యా

రుష్యాయుద్ధము

లండను, సెప్టెంబరు 6:—రష్యాకుశంత్రివార్త:—కాన్స్టెంటిను రెయిన్స్ వర్గ జరిగిన యుద్ధములో రష్యానైకులు 28 రెయిన్స్ పట్టుకొనిరి. వాటిలో 5000 పెట్టెలున్నవి. సామానబండ్లు మార్గములకు నిరాశుబంధము నడపింపబడుచున్నవి.

రుష్యాస్థితి.

లండను, సెప్టెంబరు 7:—శుభ్ర రష్యానుందలి బ్రిటిషువారి విధానముపట్ల ప్రజలు గుర్రభిప్రాయపడి రనియు, ఆచట ఆశ్చర్యకరత ప్రయత్నములు గాక అకస్మాత్తున ప్రయత్నము లొసరింపబడుచున్న ననియు చెప్పు బడుచుట లనుగూర్చి యుద్ధకార్యాలయోన్నతాధికారి యొకడు రైటరు విలేబుర్ క్లిట్ట చెప్పెను. ఆ ప్రత్యేకమునుండి నైపుణులను తీసి నేయవలయునను విధానమునందించుకము లోపముజనగలేదు. “లీపు” నైపుల సహాయమున నా పని త్వ ప్రకరము గ జరిగిపోవుచున్నది. ఒక్క కాడ్డియరు కాన్స్టానోపాని నైపుణులుమాత్రమే పదిపైళ్లు ముండునగిగినది. అది కేవలముస్థాని కవిషయము. స్వసంరక్షకమాత్రానుసరముగ మాత్రమే జరిగెను. రేపులన్నియు ముందుతోకపుబడునప్పటికీ బ్రిటిషునైపులులన్నియు నాక్రమము విషయమునందలు జాడగలరు.

డిప్ట్రీయరు మునిగిపోవుట.

లండను, సెప్టెంబరు 7:—బాల్టిక్ సముద్రములో నొక డిప్ట్రీయరు మునిగిపోయెను. అది గరికి తగిలి మునిగిపోయెను. 18 గురు ఉద్యోగులును, వారివలెను 4 నువ్వించుటలేదు. ఈ సంగతులను డిప్ట్రీయరు యొక్క అధ్యక్షులు గారు తెలుపుచున్నారు.

జర్మను

బాల్టిక్కును విడుచుట.

బ్రెస్టు, సెప్టెంబరు 7:—జర్మనులు మిక్రమందలి వారికి ట్రాకల్ టెక్ నంపిరి.—కోర్డండులో జర్మను నైకులు చెప్పినట్లు వివరంబులగు బాల్టిక్ ప్రదేశములను విడుచుట జరుగలేదు. అందుల కంతయు విచారముగ నున్నది. నైకుల నెయ్యదిగ నుండునట్లు చేయవలయుననియే జనరలు వాండెనోకోట్టు గారు మీటా కంతుబడిరి.

జర్మనునైకుల తీర్మానము.

ప్రాగ్ హాము, సెప్టెంబరు 7:—హార్మోనిగో స్వసంతకముకట్టి ఇట్లు తెలియబరచుచున్నది. మీటావర్ష నున్న జర్మను నైకులు జర్మనీలో నెట్టి సంబంధము లేని స్వతంత్ర రాష్ట్రము నొకదాని నెలకొల్ప తీర్మానించిరి. తూర్పుప్రస్యా సరిహద్దు ప్రత్యేకమునున్న 60000 మంది నైకులును వారితో జేరెన రని విశ్వసించబడుచున్నది.

జర్మను రాజ్యాంగనిర్మాణము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—మిక్రమందలివారు జర్మను రాజ్యాంగ నిర్మాణముపై జర్మనులద్విత ప్రత్యుత్తరములోని విషయములు మరికొన్ని స్థానికునుండి తెలియుచున్నవి. ప్రత్యుత్తర ముండుట్లున్నది. ఆస్ట్రీయాతో నొకకేళ మరల కలయిక కుదురునేమోయను నుద్దేశమున జేయబడిన ఏర్పాటు నక అవ్యంతరము చెప్పబడెను. అందుచే దానివలన సంధిమరతులలోని 80 వ నిబంధన కట్టి బాధయు నుండదు. అయినను 2 వ తేదీని మిక్రమందలి వారంపిన లేఖ ను జూచి జర్మను లిడికరకు బూనిన యాద్యక్యము నిష్ఫలము నిలుపుకొనకాలరు అయినను జర్మను రాజ్యాంగనిర్మాణము నందు ఎట్టి సవరణముజేయ నవసరములేదు ఏలనన మిక్రమందలి వారాంకము చెప్పిన ఏర్పాటు ఆచరణలోనికి రాకుండ నిలపివేయబడున; ఆస్ట్రీయా నిర్మాణమునందు నానాజేత సంఘమువారి యనుమతిలేనిది రుష్యా ఆస్ట్రీయాజేతముల సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునకు ప్రతినిధుల సంఘాలపు మిక్రమందలివారి కోరిక ప్రకారము జరుగకుండిన తామేదయో జేసెదమని భయ పెట్టుచు మిక్రమందలివారు చెప్పుట చాల విచారకరమైన సంగతియని ప్రత్యుత్తరమున వ్రాయబడెను.

జర్మను ఆస్ట్రీయా ఆదర్శము.

కోపను హేగను, సెప్టెంబరు 6:—విశిష్టా సంజ్ఞ కము.—నానాజేత సంఘముతో నేనియో యుత్తరప్రత్యుత్తరముల నడపి తుదకు జర్మను మార్కడేశమునం జరిగింబుటయే జర్మను ఆస్ట్రీయా రాజకీయాదర్శముని హెచ్చెన్నరగాను నేవనలు ఎంబ్లిలో చెప్పిరి.

అనుమతముకల్పము కాననబద్ధమైన యిదిభారతవిశ్వ
విద్యాఅనుమతముకల్పము ఇంటర్మీడియేటు వరకు ప్రమాణ
ముగా గ్రహించబడును.

మొదటివిభాగముల పట్టుకుని కనుబంధముగా చేర్చబడినవి. ఈ విభాగములలో అవతరవిర్యాశయము పాలకవర్తముల అధికారములను విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యాయుల నియమించు పద్ధతియు విద్యార్థిరసనిగృహముల పాలనము పట్టుకుని యుపసంహరణ గౌరవాధిపట్టి ప్రవాసము పట్టిగృహుల రిసెప్షను మున్నగు మరికొన్ని విషయములను నిర్ణయింపబడినవి. మొత్తముమీద విభాగపలకు గల వ్యాప్తి బిల్లు యొక్క 23-వ క్లాజులో నూర్చింపబడినది. ఈ విభాగపలకు తోడుగా సారస్వతశంకుము చారిత్రిక ప్రతిపాదనముల ననుసరించి కార్యవిర్యాహాక సంఘము వారు ఉపనిబంధనలను గావించెనని ఆయుధ విభాగపలలు కేవలము విద్యార్థివిషయములకు మాత్రమే సంబంధించి యుండును. కార్యక్రమము పరిపాలనవిధులు మున్నగువివిధ రిశ్యులేషనులలో వివరింపబడును. అధికారులను యూనివర్సిటీ బోర్డును కానరావలసిన విభాగపలకును ఉపనిబంధనలకును బాటుబడి తమ రిశ్యులేషనులకు తాము జేసికొనవచ్చును గాని వానిని నిరాకరించుటకును సవరించుటకును కార్యవిర్యాహాక సంఘమువారికి అధికారములేదు. కార్యవిర్యాహాక సంఘమువారి ఛీఫ్మన్ అధికారులను బోర్డును అప్రీయ చేసికొనవచ్చును. (సశేషము)

1818 సం॥ పెద్దబయ్యపేట 9 వ తేది గుర్రుగోడ వారము.

பொருள்	1934-35	1935-36	1936-37	1937-38	1938-39
பொது	88.8	78.0	...	82.55	26.94
பொது	81.3	80.8	...	14.63	19.54
பொது	88.5	77.5	0.10	...	19.99
பொது	90.8	78.2	...	22.12	21.56
பொது	93.2	77.5	...	18.57	19.88
பொது	97.3	78.1	...	10.55	9.78
பொது	91.0	77.8	...	12.61	18.79
பொது	92.9	74.5	...	18.85	21.98
பொது	100.4	70.2	1.00	12.97	10.49
பொது	94.3	72.2	...	4.86	10.19
பொது	91.4	77.8	...	9.67	17.45
பொது	96.4	79.8	...	16.36	16.78
பொது	88.4	63.8	1.45	22.21	20.09
பொது	95.5	74.0	...	17.35	19.08
பொது	94.8	70.5	1.07	21.02	22.50
பொது	91.2	71.4	0.03	8.29	8.60

నామధారము కొంచెము హెచ్చించి ఇప్పుడది మలబారులో సాధారణస్థితిని సూచించుచున్నది. సర్కారులలో సాధారణస్థితిని వలమించియున్నది. అన్ని ప్రతీకములలోను నాయకులు చుట్టలములుగాను సంచలంబులుగాను చున్నది కాని సర్కారులలో మాత్రమింకను తైరుతి ముఖముననే కనుచున్నది. సర్కారులలోకప్పు ఉష్ణస్థితియు హెచ్చినది. సర్కారులయందలి కొన్ని స్థలములలోను కొరమాండము తీరమునకు తప్ప, పగటియుష్ణస్థితి సాధారణస్థితిని మిక్కిలి మించియున్నది. రాత్రియుష్ణస్థితియు, కొన్ని స్థలములలో తప్ప, హెచ్చుకనీచున్నది. మొత్తమునాడ నాయుర్వృత్తి సాధారణస్థితిని మిడిలేరున్నది. మేఘములు నైతిములలోకన్గినవి. హార్మిడిక్మరకముచలననది. మలబారులోవానలించుమించునలిచియున్నది. కొండలమీదనుగాని పొర్లిదేశమునను సాధారణముగా కురియుచున్నది. ఉదకమండలము, కొడయకావాలు సేలములలో 1 అంగుళము వాన కురిసిపట్టు తెలియకచ్చినది. నామధారము ఇంచుమించు ఒక విధముగానే యుండుటలు అున్నది.

ఎక్వరు, బి. రాను
ఆంధ్ర వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

నిష్ఠా, సద్బంధు లి:—సామ్రాజ్య కావడమంటే ఈ
నెల 11 వ తేదీకి ప్రజల పెట్టుబడు ధక్కాయూనివింటి
బిల్లు సమ ప్రకటితమైంది. ఇందులో 102 పెద్ద శక్తనులును,
19. పెద్ద శక్తనుల సేన్యాధికారులు ఇందుగలవు.

ఈ గ్రామ వద్ద బోధకులనుబట్టుకు సాక్రయ విశ్వవిద్యాలయము నిర్మించుటయే ఈవిల్లికి ద్వేషము 1918 సంవత్సరమునండియను అనేకపర్యాయములు ఈవిధానము ప్రజలకెరుకబడియున్నది. ఈవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుచునుచు ప్రభుత్వమువారనేక పర్యాయములు వాదానముజేసియున్నారు. 1912 సంవత్సరమున ఈసమస్యను చర్చించుటకు ఏర్పడుపలుకైన సంఘమువారు చేసిననూచనలు కలకత్తా యూనివర్సిటీ కమీషనువారు చేసిన నూచనలపై, కృత్యాదివయములందు కొంతయూర్పు నొందింతుబడినది. ఈవిల్లివందలి నియమముల కలకత్తా యూనివర్సిటీ కమీషనువారు నూచనలను ఆ సరించి యొప్పుచి. కొన్ని సలములయందు అనవరతుచి కొత్తవియములు చేర్పబడినవి. ఈకమీషనువారి నివేదికజూందలి ప్రధానాభిప్రాయములను భిన్నముగాని కొన్ని అల్పముకు మార్పులు చేయుబడినవి. రాబోవు ఈవిశ్వవిద్యాలయము ఏకప్రతిష్టాపనగా నుండును. ఇందు ఇతరకళాకాలము జేర్చుకొనుదెవు. బోధనాకాల విశ్వవిద్యాలయభిక్షారముక్రింది నుండును గారి ఇవట నిదనీయవిద్యాలయ టూపుటకు సహాయమును పొందుచురు

రాష్ట్రపతిని విడిచిపెట్టే హక్కు గానూ గవర్నరు ఛాన్సలరు గానూ, ఛాన్సలరుచే నియోజితులగు మరయొకరు వైసు ఛాన్సలరుగా నుండును. నిబంధనలు చేయుటకు, పరిశీలనలు చేయుటకు ఒక క్రతినిధి సంఘము (Court) ఏర్పఱుపడును. విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వహణ నకు కొక సంఘము కర్మిక మగును. విశ్వవిద్యాలయములలో బోధనాకాఖరు పాలించుట కు వండితులగు మరయొక సంఘము నిర్ణయింపబడును. ఇంతకు మనఃమ్యమీయ సలహాసంఘము మున్నగు బోధ్యులు స్వప్రీతి వడును. ఈవిశ్వవిద్యాలయపు ఉపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యకు లును ప్రభుత్వము వాడవలసగాక, విశ్వవిద్యాలయము వారి చేతనే నియోజితు లగుచుండును. భారతశ్రేయందలి పద్ధతు సర్వసంబోధున్న వారిని కొన్ని నిబంధనలమీద ఈ విశ్వవిద్యాలయములలో చేర్చుకొనుట కేర్పాటులు చేయబడినవి.

తమయంద్యోగుల లాభమునమిత్రము విశ్వవిద్యాలయము
వారు పింఛనులో ప్రావిడెంటు ఫుడులో యేర్పాటు చేసె
దను, మొట్టమొదటి నియామకములలో తక్కువ ఉద్యోగులకు
నియమించు వర్తకులు చట్టములలో వివరింపబడినవి, కాశీక్షేపి
యొంద్యోగములకు కార్యవిద్యనాకకాళి
వారు నియమించెదరు. ప్రాఫెసరులును
రీడరులును సెల్క్షన్ కమిటీవారి ఫార్ముల ననుసరించి నియ
మించెదరు, ఉపాధ్యాయులకు సెక్షుకొనుటకు ప్రత్యేక
విధాన మేర్పడుట బలుకు. ఈ కమిటీ ప్రారంభమున ఐండి
యాలో పనిచేయును. కాని, ఉపాధ్యోగ విద్యార్థిశేష మన
శ్రేణియ ప్రాఫెసరులను రీడరులను ఎన్నుకొను
విషయములో సెల్క్షన్ కమిటీయూ సెల్క్షన్ కమిటీ కిందకు
పనిచేయును; ఉపాధ్యాయ పరిశోధనలో ఆట్టి నియామకము
ల ధారిత రాజ్యాంగ సంప్రదేశ్ కావించును. 1904 న సం
వర్సరప్ర కాననవిప్రకారము ఐండియన్ విశ్వవిద్యాలయము
ఉత్తరప్రదేశ్ లోని నల్లూరి కాళి కారమును
ఈ విశ్వవిద్యాలయమునకు కూడ సర్టిఫికేషనులు మద్దతి
కొనుట దీనిని. ఈ సందర్భము కమిటీవారి యుపదేశమునకు
విరుద్ధముగా జరిగినను, కమిషనువారి యుద్దేశమును, సెక్షు
టకనునకు యేర్పాటు చేయబడినది.

ఇండియన్ యూనివర్సిటీలో ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షలో గాని దానికి సమానమైన మరేదో పరీక్షలో గాని కృతార్థులయినవారు ఈ విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రవేశించవచ్చును. ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షలో కృతార్థులైనవారికే విశ్వవిద్యాలయములో నేర్పువలసినవైకే కుటుబీవారి మాఖ్యమైన సిఫారసు ఈ యేర్పాటునకుల సెరసేరది. సెకండరీ ఇంటర్మీడియేటు ఎడ్యుకేషన్ బోర్డుకుగురించి కమిషనువారు చేసిన మాఖ్యమైన సిఫారసులనుగుర్చి యింకను ఆలోచించి నిష్టయందు కొనసరిసి యున్నది గనుక, ఈ లోకుల కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు

పంజాబు రిలీఫు కమిటీయొక్క వాస్తావ్యతకొరవంపు
మహాత్మా మాకిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—గత దిన రాత్రినుండి
యు మదరాసు రాష్ట్రవాసులు తమ వేళభక్తి కార్యమాత
మైన బైబుటకు గొప్ప అరకాతము లభించినది. నిన్న రాత్రి
మదరాసు వాయవ్య సమావేశమై పంజాబుస్థితిని బాగుజే
యుటకు తామేమి చేయవలయునను విషయమును గూర్చి విచా
రించిరి. పంజాబులో కష్టములపొలైర కొలది దేశీయుల
సహాయార్థమున ఆ రాష్ట్రమున కాంతిముత ఆంగ్లోభవమును
నడండుటకు అవలంబించబడిన కఠినచర్యను ఖండించుటకును
ఒక గొప్ప ఉద్యమమును ఈమదరాసు రాష్ట్రమునం దంతటను
ప్రారంభించుటకు మీర నిశ్చయించిరి

* * * *

ఈ రాష్ట్రపాముల మిగుల ఉదారవంతులుగ నహాయము చేయవలసినదని తీర్మానించి ఈ క్రింది కార్యక్రమమును సందిగ్ధపరిచి. సెప్టెంబరు 28 వ తేదీ మొదలు అక్టోబరు 5 వ తేదీవరకు పంజాబునకు కలిగిన దుష్ప్రీతికి తమ విచార తిన్నాముగ ప్రతి తల్లెయందఱు, పట్టణమునందఱు విర్రాటులును జరుపవలయును. పంజాబుజేత సహాయార్థము భారతి దేశమునందలి ఇతర దేశములను అదురూఢముగా బొంబాయి రాష్ట్రమును అమితధం మొదంగుచున్నది. ఈ విస్తృతభర్త నిర్వహణను నడుదరాను వెలకబడదరాను. మన మందరమును తిత్తుణుమే పనికి బూతుకొనవలెను.

* * * *

మనము చేయవలసిన మొదటిదాని యేమి? పంజాబువేత
సేవకై ఈ రాష్ట్రమున జరుగుచు వీర్వాణులను నిష్టయించు
టయూను, ఈ వారమున జరుగు సమావేశమునకు హాజరుగు
యూ, మనము చేయవలసినదని. ప్రథమసమావేశము నెట్లు జర
గి- 11-వ తేదీ గురువారము సాయంత్రమున 6 గంటలకు గో
కలేవాలిలో జరుగు తొలి తీర్మానములను, రాష్ట్రప్రము
లను ఆచుట నిశ్చయింపబడును. ఈ సమావేశమునకు పూర్తిగా
వేయిమంది కవులు రావలయును.

[illegible]

* * * *

తరువాత యనము చేయఁగలసిన పనియేమి? గురువారము
 ఆదివారమునాడు జనగుసభలకు వచ్చినచో మీకే ఆసంగతి
 తెలియఁగలదు. ఇతరతనము శాస్త్రపురి ఎవ్వరును ముప్పైరారు
 తగుతము మనము చేయఁగలమి పని జేసేయో!

భారత జాతీయ సమాజమును పోషించుచున్నది. కావున నతడు మే జాతీయము బద్ధకములు కావలయును. ఇత రాష్ట్రమునది ఇతర ప్రదేశములలోనున్న జాతీయముల నుపమదరాసు నగరముతోఁగలము సమాజములు చేయువలయును. గురువారమునాడు నిర్ణయింపబడు కాన్యకరమును, చేయుచు ఉత్సాహములును తలకెంచి కార్యవిక్రమమును.

సం॥ ఎన్. కస్తూరి రంగ అయ్యంగారు టి. రంగాచార్యగారు టి. ఎమ్. కృష్ణస్వామి అయ్యన సి. రాజగోపాలాచార్యగారు వల్ల నురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు సామర్ల వామన సాహెబు టి. వి. వెంకటరామయ్యన జి. ఎస్. ఆరంజేజి. కే. ఎ. వీరరాఘవచార్య వీ. కృష్ణస్వామి అయ్యన ఎస్. కృష్ణస్వామి శర్మ సి. రంగ నాయుడు శ్రేష్ఠి.

హా జియారతి:—కృష్ణుత్వమునా రిట్లుకృతమిది. మే
సహాజేమియ్యాలని పుణ్యస్థలములకు యాత్రచేయుటకుండిన
నిర్గుంధములను తొలగించితిమి. ఇపుడు యాత్రకు వెళ్లవలసిన
వాడు రాధారీచిట్లుకట్టించిన నవనరములేదు. యాత్రకునిర్గుంధ
వరచుటకు ఒక నర్తిపికెట్టు పుచ్చుకొనిన చాలును. జిల్లా మే
జస్టీటునకు గాని నలు దేవిదనము కేజ్టీటునకు గాని వా
సిన నర్తిపికెట్టు లియ్యవలదు. సంస్థానములలోని కృషణ ఆం
రాజుపూరికి వ్యాసికొనవలయును.

నెల్లూరు.

తేది కాల స్థితి.

నెల్లూరు, సెప్టెంబరు 2:—సాధారణముగ వానము కురియని మే, జూన్ నెలలలో ఏటికి కొలదిగ వీళ్లువచ్చి యుండినది. అందుకు కాలము మధ్యముగ నుండు నియమ కాలవర్షములు కురియుననియు ఈసంవత్సరమున సకాలమున వ్రేగు లేకుండుననియు, భవించుటకు కారణమైనది. గాని ఈ కలిగి అనభవములను కాలస్థితి యెటులుండ నోయని భయము పుట్టుచున్నది. పుట్టు కాత్తి (పూర్వాభాద్ర) రెండవపాదము (అక్షయి) మొదటి నాల్గవ రోజులలో వర్షము కురియవలెను. (అక్షయి) భవన మాసములలో పివాకిని ఇటుల వర్షముగ నుండుట తెలిసి కొంతయు చెప్పవారు చెప్పవచ్చును. చెరువులు పోయిన పాతతాలూరు నిలిచియుండు నిటియాధారమునకు క్షేమాపేక్షలలో ఏటికివచ్చిన కొలది పాటి నీటి యాధారమును దెల్పాలి సాగుబడి పొగించవచ్చును. వాన కురియని పక్షమున నెక్కివచ్చుచుండు వైర్లగతి యెరుగునో యని దిగులగుచున్నది. పోయినసంవత్సరమున కంటెలు చక్కగానే పరిపరిచినది. డ్రైవునందవర్షముకాదు. వారువారు చెప్పి టలో జిల్లా : భాగ్యము విశేషముగ నున్నదని భావ్యపుత్రుల పొచ్చుటకు కారణము లేదనియు లోయచున్నది. అయినను ఇరుగుస్థితి బాడ దినదినముగ భరణావృణుచున్నది. లెల్ల వాగ్యము పుట్టిరు 180-0.0 కు 140-0.0 లు నెట్టుచున్నారు. లియ్యము రూపాయకు రిక్తి నేర్చు ఇచ్చుచున్నాయి. ఇంకను పొచ్చునని వాడుక కలిగియున్నది. నెల్లూరు నిరోగ మైనభూ మియని పూర్వము చెప్పచుండిరికాని ఇప్పుడు అనుభవములో కలరా ఒత్తుచుండునాలోనగు కాద్యములు కరువక నిలిచియు న్నుట్టున్నది. ఒత్తుచుండు తిరుగ (తెలుగుగుంటలు)న్నది. జీకాలు వేసకొనుట మంచిదనియు, ఈకాద్యము సోకకుండ కాపాడుననియు, మునిసిపల్ వారు జనులకు తెలుపుచున్నారు. అనుభవముననుగుణముల తెలియగలవు.

అధికారులు.

జిల్లాజడ్జిగా నుండిన రాయబహదర్ విల్లియం జేంకటరామయ్యగారు ఆగస్టు 40 తేదిన పనిచాలించిరి. అదిన మే చెంగల్పట్టు జడ్జిగా నుండిన జేసుగోపాలరాట్టి వి. సి. యనగారు చార్జి పుచ్చుకొనిరి. రావుబహదర్ జేంకటరామయ్యగారు ప్రియవర్త్యమును చతుర్వృత్తియు గలిగినవారు. సావ్యపురిని తమ అధికారపరిధిని పొందిరి. వీరు ఈయూర లియ్యమును గడపిరి. ఈయూరియందు వారికి జన్మభూమ్యభి మానులు కలదు. ఉద్యోగభర్తలను తమన్నను కొంతకాలము చుట్టే యుండరట. భాయమైనజిల్లా కలెక్టరుగారు ఏర్పడక జే. ఆర్. కృష్ణమృణ. సి. యస్. గారు నాలుగైదు నెలలు ఆర్డింగు కలెక్టరుగనండిరి. వీరిరాజ్యకాలము శ్రీమదివారికి కొంతయడుగులు పుట్టించినది. పనులలో తీవ్రమును కలిగింది. ఇంతలో వీరు తిరుగ నుడూరనకు నలుకలెక్టరుగ మార్చబడిరి. నెలంగడి గారు కలెక్టరుగ వచ్చెదను. వీరు సావ్యపురిభవము గల వారని ప్రతీతి. ఈజిల్లాలో శోభనవార్షముల ఫలపాచువు విషయము నిజమికిలించి భరణావృణుచుపోయితి తేయు కురిసి జనులు మిక్కిలి కోరుచున్నారు.

కోర్టులు.

శేఖరుశేఖరగారు (బండిపాటు తుకిడి) విచారణ కొరకు నియమించబడిన అడ్డెమరలు నెవచ్చుకోర్టు పనితేయు చున్నది. ఈశేఖరు నుమారు నాలుగు నెలలు జైలుకు. నూడూరు డిస్ట్రిక్టుజుననబుకోర్టు క్లర్కులో నూడూరు కోశిక ఆతాలూకాలో మరయొకవోటునకో క్లర్కులోమార్పుట యొక్కమని బహుజనము కోరుచున్నారు. ఒకయూరిలో నా యైదుకోర్టులు ండుట లేక కేసుల తమతమ కేసులకు తాము యామి కొన లేక బదులు వారిని సంపాదించలేక కష్టపడుచున్నారు. వీరిట్లు వచ్చుటకు కొంతయు ఆలస్యమైనను యనగలుగారులు కొంతసేపు శేఖరుని పిలిచియుండుచుంటుంటుంటు. మరేమొకాడే పనులు జరుగుచు న్నువి. కాం కాలము గడచిన కొలది ఇట్లుండి పొచ్చునని లోయచున్నది. అడిమనలో నాగనబు కోర్టులో వడిగ పని జరు గుచున్నది. ఈ కోర్టు బాడ భూమిని అట్టువారులోనో కలుజూయలోనో ఈ కోర్టు నెట్టిన పొగుండును.

మార్కెట్.

ఇచ్చట మినక మార్కెటువారు క్యూరసాడు విద్య నేర్చుకుంటు. అందుకు కాలవనీన వసతు లేవరచుకొనుటకు గా ను జిల్లాకోర్టుకు దక్షిణమునందు మాగాణిభూమిని సర్కారు వారి వ్యాపా ఆక్రమణకు జేయించిరి. ఇందులో శ్రీరంగనాథక స్వామివారి భూమియు కొంత యున్నది. జేంకటగిరి రాజాగారి మార్కెటును రెండవ గోడు కాలేజి జేయించుటకు మార్కెటు కమిటీవారు మద్యము యూనివర్సిటీవారికి అప్పేయెట్టెకొనిరి. అందుమీద యూనివర్సిటీ సిండికేటువారు ప్రాఫెసరు రామయినక, ప్రాఫెసర్ ఆంజనేయ పద్మభాదరావు, ప్రాఫెసర్ జెట్టిగార్లను కమిషన్ గా ఏర్పరచిపంపినారు. ఆకమిషన్ వారు ఆగస్టు 29-30 తేదీలలో ఇక్కడనుండి యావత్తుస్థితిగతులను విచారించిపోయిరి. కాలేజికి కాలవనీన కట్టడమును ఇతర పరికరములను దివ్యవసతులకు మొదలగు విషయములు మార్కెటు సెక్రెటరీగారును కమిషన్ వారును చక్కగ నాలోచించుకొన్నారు. శ్రీజేంకటగిరి రాజాగారు 80 తేదీ ఇచ్చటకువచ్చి ఈ విషయములకు తమకుగల శ్రద్ధకు ఆసక్తిని యాభివేసిరి. శ్రీవారు పితృవాక్యపరిపాలనకై ఈ యూరిలో కాలేజిని స్థాపించేయవట్లు తమ పట్టాభిషేకమును తమర (త సాదింపియుండిరి. మొదట వాడుపించినవానికంటె కొలదిగ ఫలవృత్తి మధ్యముగ కాకున్నను శ్రీవారు జేసిన దీయకయెంత కృషిమైనను జరిగింది తామిచ్చిన వరమును సఫలముజేయు దురని యెల్లెగారును ఆశీర్వాదమున్నాడు. గొప్ప సంస్థానము లుండు చోటుల నంతయు కాలేజి లేర్పడి క్లాస్సులు గ జరుగుచుండుట యే గాక స్థాపకములను బహుకీర్తి గ్రహముగ నున్నది. కమిషన్ వారి అభిప్రాయములో నెల్లూరు కాలేజి ముందుట మిక్కిలి తగిన స్థలమని అభిప్రాయపడినట్లు తెలియుచున్నది ఈమార్కులు కాలేజిజేయుటలో వీరు నునుఖులుగ నున్నారనియు తెలియుచున్నది. కొత్తకట్టడములు చాలకట్టవలసినవైనను అందువలన కొంత ఆలస్యము జరుగు నేమో కాని ప్రస్తుతము నకు లాజిక్కు హిస్టరీకాథలమార్గమే వెట్టుకొన్నయెడల నేడో ఒకవిధమున ఇప్పుడుండు కట్టడములోనే కాలేజి క్లాసు లుకూడ జరువవచ్చును. ఎటులైనా క్లర్కులో కాలేజి ఏర్పడవలయునని సర్వజనులు కోరుచున్నారు. కాలేజీకొరకు ఏర్పరచుకొనబడిన స్థలము టౌనుచోటగగర విభాగమైన ప్రాజెక్టు యున్నది. ఈప్రాజెక్టు కాలేజి ఆర్క్యత్రవమైనది. రాజాగారి మార్కెటును ఆనుకొని యున్నది. చుట్టూటగా ఉత్తేకింక బడిన ప్రాజెక్టును చక్కగానే యున్నది. విద్యార్థుల వ్యా యామత్రేవలకు చాలినంత విడిస్థల మున్నది. ఇట్టివసతులు గల చోటు కాలేజి క్లర్కులో ఏర్పడి ఈయూరికిగల గొప్పకొరక క్లర్కులో దీరువట్లు శ్రీరాజాగారు ఆశీర్వాదించెద రని యెల్ల వారు కోరుచున్నారు.

బెజినాడు.

బెజినాడు, సెప్టెంబరు 5:—ఈనెల 4-వ తేది గురువారమునాడు మధ్యాహ్నము నుమారు రెండుగుంటలకు సి. యం. యస్. మైమార్కెటును దక్షిణమునందున్న వడ్డమరలో ఆకస్మికముగ మధ్యముండి నెడ్డయంటపుట్టి ప్యాక్లర్ తగులవడెను. అదివను ఫ్యాక్లర్లో వనికూడ జరుగలేదు ఇందునకు కారణ మింతవరకును తెలియలేదు. నుమారు రూ 2,00,000 నష్టము కలెను.

కాళుబంతి ఆట.

ప్రతిసంవత్సరము బెజినాడులో జరుగుచున్న గోఖేలు మెహదీయర్ పూటలూటు మార్పుమెట్టు ఈనెల 25 తేదీ నుండి ప్రారంభమగు నట. ఆట సమయమున అల్లరులు జరుగ గుండుటకు గాను గతసంవత్సరమున కమిటీవారి శీతరము నందలి కుముల్కూలకు కంట్రాక్టు నియమలన ప్రతిసంవత్సరము కంటె అల్లరులు పొచ్చయ్యెను. చూడవచ్చిన నెడ్డయను మ్యలనునిర్బంధపెట్టుటయు, మతికొందరిని వెట్టుకొట్టుటయు జరిగెను. ఈసంవత్సరము కమిటీవారు, వారి సొంతముగ తేత నై సంతవరకు అల్లరులు జరుగకుండ యాచుకొన గోరెదను. మరియు అట్టి మర్యాద నేనుగని నైల్కూల కధికారిమిచ్చుట తేనుట నెత్తన మిచ్చినట్లుండును. వాన తామె ఎల్లకార్యములను చక్కబెట్టుకొందునని నమ్ముచున్నారు.

మెనపాటెమియో

మెనపాటెమియో యందలి పుణ్యక్షేత్రముల శేగు ప్రయాణికులవై నిడివరకు విధింపబడిన నియమము లిప్పుడు తొలగింప బడినవి.

స్థానికాది వార్తలు

మృత్యుముషీ:—అనకాపల్లివారు లగు శ్రీమాన్ శివకుమార వేదవేంకటరమణయ్యగారు విషాయక చతుర్థి రోజున కాశీభట్ట కృష్ణరాయ శాస్త్రిగారిచే రచించబడిన మృత్యుముషీ నును కృతిసేంది గ్రంథకర్తకు బహుకరించిరి.

అన్నదానము:—ఈ నెల 5-వ తేది (గురవారము రోజున) గరగపర గ్రామములో నెడ్డయితు శ్రీకలింకి వేంకట్రాజుగారు అద్దములేక మలమలముచున్న, మాలలు మొదలయిన నుమారు 700 లు బీదజనములకు అన్నదానము చేసినారు.

లలిత విలాసము:—ఈ పేరుతో కార్యకర్త సగర వాసులకు జేసిన నుబ్రహ్మకృష్ణులు గారు పుస్తక భాండాగార మొకటి స్థాపించుటకు యత్నించుచున్నారనియు నీ ప్రయత్నమునందు మాతృభాషాభివృద్ధికి తోడుపడ వలయుననియు, నొకరు వ్రాయుచున్నారు.

స్తూడెంట్సు క్లబ్బు:—ఈ క్లబ్బువారి యాం మన్యకన రేపు బుధవారము సాయంకాలము 5-80 గంటలకు వచ్చుచుంటుంటే మారేంద్రవట్టిపాధ్యాయుడు గారు ప్రకటించెదని తమ కార్యములనుండి కొన్ని భాగాలును చదివెదరు.

మదరాసు హిందూ సోషల్ రిఫారమ్ అసోసియేషన్:—ఈ యసోసియేషను వారి మాసమాన్యమున ఈనెల 11-వ తేది గురువారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఆంధ్రస్థాన చోటులో ఎస్. వీరసామయ్యగారు, ఎమ్. ఏ. వి. ఎల్., గారు “కులభేదము నశించుచున్నదా?” యను విషయమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు. సి. ఎన్. రామన్, పిల్లైగార్ గ్రామసాధికర్యము వహించెదరు.

వికరీతపు ధరలు.

బంగాళములో దోపిడి.

ఆంధ్రవార్షముల నందులో తల్పాపి విద్యుత్తుధర పొచ్చిపోవుటలన హగ్గిసగి కిరణంలను యంకరీకాలలో పనిచేయుచున్న కులీలు చాలఇబ్బందులు పడిరి. ఆ యంకరీకాలము నిరాంపురము బరాక్కురమున బుడిపిజనులలో కలవు. అక్కడి గ్రామాదులలో 7 క తేదీ సంతలు జరిపిరి. వారిని దోచుకొనుటకు మాటలు బడులు జేరిరి. మేనస్ట్రీటు గారు బజారునకువచ్చి విద్యుత్తుధరను నిర్ణయించి దోపిడితేవంద ఆపిరి. కులీలకు విద్యుత్తును తక్కువధరకు విక్రయించునట్లు యేర్పరచిరి.

76 తేదీని సుంపదనీ గోపాల బజారులలో దోపిడి జరుగుచుండినట్లు 1½ గంటకు భిక్షకర్యమునకి వర్తమానము తెలిసెను. దానిమీద యనిగారు (మేస్త్రీలు) సిబ్బందితో నక్కడికి బయలుదేరిరి. హగ్గినుండి కూడ పోలీసు ఈ దొంగలను వచ్చిరి. సుంపదనీ వారిని 19గురిని గోపాలివారిని 9గురిని యంకరీకాలల మేనేజరులు పట్టుకొనిరి. గోపాలిలో దోపిడి విశేషముగ జరిగెను. నైహలిబజారులోని దుకాణములను దోచుకొనినట్లు కూడ బారక్కురమునుండి తెలిసెను. జగదల్లో దోపిడిజేయుటకు కొందరు యత్నించిరి. 5వ రాజా 76 తేదీని స్థితిగతులు విషమించెను. అక్కడికి కే. సి. గోసుగారు నైకులతో నక్కడికి వెళ్లిరి. వైవాహగివాలు కులన దోపిడి జరుగలేదు. రాత్రివరకును నైకుల లక్కడ కాపు కాచిరి. బల్లెనా గ్రామములోని బజారును కనీవారము దోచుకొనిరి. చాలచుండిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి.

అస్సీయా సంది.

కోశకుపేగను, సెప్టెంబరు 7:—నియన్నా సంత శేఖు:-సంధివరకులవలన జర్మను అస్సీయాన సన్యాయునిర్ణయ మార్తాధికారమున కెంతేయు భంగము కలుగుచున్నదని ఆక్షేపించుచు నేవ.నలు ఎనర్లీ వారొక తీర్మానముచేసిరి. సంధివరకున పొరులెన్నరుగారిని సంతకము చేయగోగుడు 97 గురును, వలదనుకు 22 రును పోట్లపట్టిరి. ప్యాకెరు, సెప్టెంబరు 7:—10-వ తేదీని నెండు జర్మ యులలో అస్సీయా సంధిప ర్తమునై సంతకము చేయబడును.

I

చట్టి నరసింహ రావు.

II

III

మండల గ్రంథాలయ సంఘ కార్యదర్శి.

IV

V

భారతీయ సభ అవినీతి బదులు:— సభ్యులగు శివ
శేషి లాహోరు బ్రాహ్మ పురమందిరమున శాశ్వత జాననియ
కును భారతీయ సభ వారు ప్రయత్నింపగా నవటి దేవునికి
కమిషనుగా రాశిధ జరుగకుండ తేనెన సంగతి తివ తేనె
నాటి (ట్రబ్యులు కంట్రీలో) (తకటించబడెను. నవ్ మెక్లూగను
గారు శివలకు తగ్గించి స్నేహభావము నూపించుట కవిధి
వ్యవస్థాపాత్రాశ్చక వందనముల నన్నియు శాశ్వత యుద్ధాపేక్ష
లడెను. మొట్టమొదటగా సమయము నెలకొల్పునోటకు ను
కొంపలడెను. ఇట్టి చిన్న సభకు అంత
కాదుల అనుమతి అనుసరము లేదని తె
లియ ప్రస్తుతస్థితిగతుల ప్రభుత్వము నుంచుగా అధికారులకు
తెలిపించుచున్నది ఆ సంగతి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారికి తెలుపబడె
ను సభకు జరుగ వచ్చును గారి జరుపుటకు ప్రాశ్చ్యము కలిగించుట
నేర యుండగా తన కష్ట దైవదేశములలో సభ జరుగవలసివచ్చును
తెలుపబడినది మేజిస్ట్రేటు గారు శాశ్వత. సభ ఏక తేనె
బ్రాహ్మ పురమందిరమున జరుగవలెనునని ప్రయత్నము చేసెను.
తనకు బదులుగ సభకు జాననినది అనుచు గారి బ్రాహ్మ
నారిగించునని నుత్తరమును (వాసిరి. (తకటనాకతి)కు
లంతుకు వచ్చి చెట్టుపడెను. శివ తేనెనాటి ఉదయము జిల్లా
మేజిస్ట్రేటు గారు సభ వారి కిట్లు (వాసిరి. "ఈ సభ యేదియో
సామాన్య గృహమున జరుగునని "అనుమతి సర్దువలెను
కలదిని. అంతయ గారి బ్రాహ్మ పురమందిరమున సభ జరుపుట
కాయమయి తనికరారు." అనుచు మరీ సభ జరుగ లేదు.

విశాఖపట్టణమండలాంధ్రకవులు.

[అడిదము రామారావుగారు.]

శ్రీ పూసపాటి తమ్మభూపాలురమ్మ:—ఈ యన (కమ్మరాజు) “జగదాచార్యులైన పాండిత్య కవిశాఖాధ్యక్షులైన వాగ్గేయరాజులైన గోవిందాచార్యుల కాలము నుండియున్నది తరలించె”నని ప్రసిద్ధిగన్న మాధవకవి సంతతివాడు. ఈ మాధవ కవి సంతతిలోని వాడును, 15వ శతాబ్ది కవికవిభాగమున దక్షిణ హిందూస్థానములో రాజ్యము చేసిన వాడైన రామలక్ష్మణ సమకాలికుడును నగు శ్రీ పూస పాటి రాధికాబావకు నైదవ పురుషుడు డను గోపాల కృష్ణ మరా జీతకవి భూపాలునిజనకుడు. తల్లి జగ్గమాంబ. వీరియ పురుష గూర్చియు నీకవి తన ‘కృష్ణవిజయము’లో కృత్యా దిని నిట్లు ప్రశంసించియున్నాడు.

గీ. ముగిసెను శైవ్యరాజునుతులలోన,
నీతికవిలందు గోపాలకృష్ణుని నుతులను
కీర్తిహియించె గోపాలకృష్ణుని నాయ,
విభులను చుట్టఁబడు దోష్టజయశాలి.
నీ. నిత్యపాతితత్వనిజమునును నాపు
గర్వవాక్యమునకు జన్మభూమి
దీనకవినిజయదృష్టి కాధారము
భాగ్యులకవిలకులగుదు
విజయనగరములవిహరణస్థాన
మత్తొక్కార్యమునకు నేతాశ్రయము
నిరుపమానమునయితికి శరణము
దాక్షిణ్యమునకు నాస్థానజాతి
యనయ నుజనుల నిర్దిష్ట నలయగీర్తి
కృతివినుతుడైన గోపాలకృష్ణుని నాయ
మనుమతీ నాథుని భాగ్యవతి మదంబ
నకలనుగుణకదంబ శ్రీజగ్గపాంబ.

ఈకవి తనరాజ్యమునూర్చి గాని రాజధానినూర్చి గాని తన గ్రంథము దెచ్చుటకు స్వప్నముగ వివరించుచుండ లేడు. కాని గ్రంథమునందు చేసికొనిన గద్యములోని ‘మాధవ కవిసంతతి’ అను శ్రీమద్భాష్యముండలేకపోయిన, మహిమండల రాయ, మన్నె నులతాను’ మున్నగు విశేషములను బట్టి యితఁ డొక గొప్ప మండలాధిపతిగఁ గన్పించుచున్నాడు. గాని యిది కవి పాఠసంకలనముగా నున్నందున దీనినియుండి యాం దవచ్చునని తోచెడిది. ఇంతియకాక కృత్యాదియం దీతఁడు తిన్న గూర్చి ను భక్తుల స్తుతలు తలచుట గలఁ జెప్పిన కవిద్యము లాతని విశ్రమప్రాధికారములను స్థిర పఱచుచున్నది. చరిత్రములందు దీతఁ డొక సామాన్యరాజుగా నెన్నఁబడియున్నాడు. విశాఖ పట్టణపుడిప్రభుత్వమునకు నందు సంగ్రహించబడిన సమాచారమును బట్టి చూడఁగా 1652 సంవత్సరప్రాంతమున నీకవిభూపాలుఁ డుత్తర సర్కారులకు పచ్చినట్టుక, ఆకాలమున శ్రీకాకుళములో ఘోషదాతగా నుండిన ‘పేరు మహమ్మదుఖాను నొకఁడు’ దీనిమిత్రుగా పురుషులను ఇబారాతుఁ బుచ్చుకొని మహమ్మ దీయ ప్రభుత్వమునకు లోబడిన యొక చిన్నరాజై యుండి నట్లును కనబడుచున్నది. ఈతనినిగూర్చి డిప్రీట్టుమ్యాన్యు అలో నిట్లున్నది:—“పూసపాటి వారి కంఠములో మాధవ కవిగారు [?] అత్తుకు శ్రీకాకుళంసర్కారులో కొక భాగ ముగ నుండు విశాఖపట్టణము జిల్లాలోనిది కచ్చిరి. 1652 సంవత్సరములో ననగా రారాజగు సమరంగదేవు బావలన గోలకొండ రాజవంశము నశింపు చేయబడక పూర్వము, 85 సంవత్సరముల క్రిందట నాయన కచ్చుట జరిగినది. అప్పు డిలో ‘పేరుమహమ్మదుఖాను శ్రీకాకుళములో ఘోషదా తగానుండెను. ఆయనగడ్డ మాధవకవిగారి కుమిత్రుగా పురుషుల నిబారాచేసిరి.” (కార్మికబుద్ధివారియింగ్లీషుగ్రంథ మునకు విశాఖపుర కేంకట కోదండరావు సంతతిగాని తెనుగు తత్వము 501 పుట.)

కార్మిక బుద్ధివారిచే నీయబడిన మీడినమాచారము నకుఁ బ్రమాణ మేదియో వారు చూపరైరి. క్రీ.శ. 1652 సంవత్సర ప్రాంతమున కీ కాకుళము సర్కారునకు ‘పేరుమహమ్మదుఖాను’ ఘోషదాతగా నుండినట్లు డిప్రీట్టు గెజిటీయరు (District Gazetteer) వందఁ గూడఁ గనఁబడుచున్నది. కుమిత్రుగా పురుషుల రెం డింటిని ‘పేరుమహమ్మదు తమ్మభూపాలుని కచ్చినట్టు మ్యా న్యుల్’ చెప్పుచున్నది. కాని యంతయు నీ కుమిత్ర స్థానము లగుపూసపాటివారి (The Local Pusahaties) యధీన

ములో నున్నట్లుగఁ గొన్ని యాధారములు గానఁబడుచున్నవి. విజయనగరమునకు సమీపమున నున్న కేంకటరాజపుర మను నామాంతరముగల కోతాంబరహరిమఠము ప్రామాణ్యములకు దానముగ నిచ్చిన దీనిభువనము గ్రంథకర్త లగు శ్రీ పూస పాటి కేంకటరాజు మహారాజులుగారు వారిగ్రంథమునం దీతమ్మభూపాలునిగూర్చి ప్రశంసించి యున్నార గాని యాత నిరాజ్యమును గూర్చిగాని వివరించుచుండిన నట్లుజనులగూర్చి గాని యేమియు వివరించుచుండలేదు. ఈమీడి కారణముల చేత డిప్రీట్టుమ్యాన్యులలో నీయబడిన కృత్యాంత మెంతకంటె విశ్వాస్యమో లాగుఁ బరిశీలించవలసి యున్నది. అట్టి శోధనముగానించి యందలియంతాధారముల గనఁగొను వలకును దత్తు భూపాలునికాలము కనుగొనఁజేయుటయుత్తరభాగ మనుటయే సమంజసమని తలచెదను.

భౌతికజేనరాజులకు సమకాలికుఁ డగు పూసపాటి రాధికా జీతమ్మభూపాలునకు నాటుతరముల క్రిందటివాఁడు. తరమునకు 80 సంవత్సరముల చొప్పున లెక్కించి చూచిన యెదిల నీకవి కాలము 17 వ శతాబ్దియొక్క యంత్యభాగ మునకు నరిపోవుచున్నది.

ఇంతియకాక కోతాంబరహరి దానకాసముయొక్క కాలము క్రీ.శ. 1715 ఇదియే మొదటియానందగజపతి రా గారి రాజ్యకాలము. కోతాంబరహరి దానము చేసిన కేంకటపతిరాజుగారును ఈయానందగజపతిరాజుగారును సోద రులు. వీరికి నడుమఁ దమ్మిరాజుగారి (తమ్మ భూపాలుఁడు) తమ్ముని కుమారుఁడు నీతారాయ రాజుగారు పరునేను సంవత్స రముల కాలముమాత్రము రాజ్యముచేసిరి. దీనిని బట్టిచూచినను తమ్మభూపాలునికాలము 17 వ శతాబ్ది చివర భాగముగనే కనఁబడుచున్నది.

కృష్ణవిజయకృత్యాదిగద్యములయందు నీయబడిన కృష్ణానవీర్ణము. విజయపాటి కాపురవర్ణము, మున్నగు వానిని బట్టిచూడఁ గవి యీశ్వరిని 1652 వ సంవత్సరమునకుఁ బూర్వమే—అనగా 1640 వ సంవత్సరప్రాంతమున వ్రాసి యుండవలయు నని తోచెడిది. (న.శేషము)

18 వ తేదీ కనివారమునాడు బయలుదేర వలసిన “మాగా” స్త్రీయరు 15 వ తేదీ సోమవారమునాడు బొంబాయి నుండి బయలుదేరును.

భుద్ధిశాస్త్రానిశ్చితి:—బాగ్దాదుతుండి ఇట్లు తెలియు చు న్నది:—భుద్ధిశాస్త్రాని దక్షిణభాగమునందు కాంతముగ నున్న ది. మన సేవకు రానియా కట్టణమునకు మంపబడెను. ప్రజలు మనకు నుముఖులుగనండిరి. యుద్ధవిరామనియముల ప్రకారము మధ్యప్రాంతమునందు నిర్మించిన ప్రాంతమునకును—కాభోఅమాదీమా నిరతును—చు నైనియు వెల్లిరి. విరోధులలో చాలవొట్ట ప్రారాములు జరిగెను. క్రొత్తపుల చాల నవ్వెను. మనకు అల్పనవ్వెను కలిగెను. చాల తుపాకులను పట్టు కొంటిమి. వారినుండి నవ్వెపరివారమును రాబట్టితిమి. ఇంతవర కును తిరుగబాటు చేసి:వారితో చేరకుండ నుండినవారు ఏవ త్నమును చేరకుండనండిరి

కలకత్తా కాల్పితము విస్తారము:—కలకత్తా కాల్పితము 1918-వ సంవత్సరపు విస్తారము ప్రకటించిరి. ఏడాదిఆరంభమున చాలమంది రాజపుత్రస్థానము మున్నగు స్థలములనుండి వచ్చుటచేత, అంటువ్యాధులు ప్రబలిత ము కిన్ని ప్రజలనునుండి కొందరును మచ్చుటచేతను ప్లేగు వ్యాధి వ్యాపించెను. బారాబాతుమున్నగు స్థలములలో జన సమృద్ధి మౌచ్చిపోయెను. ప్లేగునలనను,స్పృహకమునలనను చాలమంది మరణించిరి. జూను నెలవరకును ఇక్కోప్రాంతము జ్వరము ప్రారంభమయ్యెను. కొంతకాలమున కదితగ్గి తిరిగి అల్పబరులో ప్రబలెను. తరువాత నది సంవత్సరముచివరవర కుండెను. ఆసంవత్సరములో చనిపోయినవారిలో నాల్గవంతు మంది ఆజ్వరముచేతనే చనిపోయిరి. ఆసంవత్సరములో 18186 మంది జననమందిరి. అక్రిందటి సంవత్సరమున 18804 మంది జన్మించిరి. 21871 మంది చనిపోయిరి. 1917 లో 21,860 మంది చనిపోయిరి. 1909-వ సంవత్సరము తరువాత నింకమంది చనిపోలేదు. 1918లో వెయ్యింటికి 35 గురు మరతున మరణించిరి.

[REUTERS]
Rumoured Sale of Delhi Peacock Throne.
Sale of State Treasures.
LONDON, September 8.
The “Times” learns from Constantinople that it is rumoured there that the Government proposes to sell a number of state treasures, including the famous peacock throne of Delhi. Newspapers aver that government has been offered 7,50,000 sterling for it. Apparently the idea of marriage between the Shah of Persia and the one daughter of the Sultan has been abandoned and the dismissal of the Persian Minister in Constantinople is ascribed to this.

Allenby's Arrival in England.
LONDON, September 8.
PARIS:—Allenby arrived here to-day. French newspapers declare that the situation with regard to Syria is easier. They mention in the report that Allenby is going to England to advise that France should get the mandate for Syria.

LONDON, September 8.
STOCKHOLM:—There are 250 deaths from cholera in Petrograd daily.

New Governor of Korea Bombed
LONDON, September 8.
SHANGHAI:—September 6th A message from Seoul states that a bomb was to-day thrown at Baron Saito, the Governor of Korea, who was fortunately unhurt.

Details.
Reuter is informed that an attempt to assassinate Mr. Saito was made while Saito was driving from the station. The bomb exploded with great violence, 28 spectators being injured. The carriage was penetrated in three places by splinters.

Fighting in Silesia Continues.
LONDON, September 8.
A message from Warsaw states that fighting in Silesia continues. The Germans report that on September 1st insurgents attacked Pietrowice and Godoffa. There are 29,000 insurgents in Upper Silesia.

Proposed Engineering Trades Union Amalgamation.
LONDON, September 8.
A meeting of four thousand engineers in Glasgow to-day discussed the scheme for amalgamating the fourteen Engineering Trades Unions with membership of half a million and funds amounting approximately to 3½ millions. It was decided to hold immediate ballot on the question.

City on Verge of Famine.
LONDON, September 8.
Budapest September 5th. The city is on the verge of famine, there are twelve days supply of fats, eleven days of flour and corn, two days of meat, four days of coal, and practically no milk. The mortality among infants is fifty per cent. Municipal store houses are empty and there is not a single egg in them, compared with twelve million normally. Six hundred tons of provisions are arriving daily instead of customary three thousand. Vegetables are the chief diet and dogs have been eaten recently.

Yugo-Slaves Decide to Sign Austrian Treaty.
LONDON, September 8.
PARIS:—The Yugo-Slaves have decided to sign the Austrian Treaty hoping to secure modification of the minorities' protection clause.

Shropshires Attacked.
LONDON, September 8.
Seventeen Shropshires, in charge of a corporal, going to the church at Fermoy yesterday morning, carrying rifles but no ammunition, were attacked near the church by a dozen men who jumped from motor cars and used revolvers and clubs. The first volley from revolvers killed one soldier and wounded three others, one dangerously. The other soldiers were badly injured by bludgeons. The assailants secured most of the rifles and drove off to Waterford. The Police and military in armoured cars and motor lorries scoured the country all day long. The result is unknown.

(ASSOCIATED PRESS)
The Additional District Magistrate of Mymensingh has discharged all the six students who were arrested in connection with the Pathuria dacoity case. This dacoity took place on the 3rd July last in the house of Gagan of Pathuria village in the Mymensingh District, in which, it was reported to the police, that some respectable looking young men took part. The police arrested nine students at first, but six were sent up before the Magistrate, who, after enquiry, discharged them all. After their discharge two of them, Makham Lal Sen, son of a pleader, and Suresh Chandra Berman, son of a muktear, were re-arrested under the Defence of India Act.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Press Opinion.

Mr. Montagu's August Declaration must be Scrupulously Kept.

LONDON, September 6. The "Daily Telegraph" in an editorial article emphasises that, Mr. Montagu's declaration of 20th August 1917 must be scrupulously kept, and says we may give more than we promised, but we certainly cannot give less, while we may be puzzled by some details of the Bill. We are all practically united as regards its aim. We may be uncertain whether some of the proposals are likely best to secure this, but no enlightened Englishman can fail to see that India must be admitted to our councils and bound to become an integral part of the Empire under different conditions from those obtaining in the past.

Destroyer Sunk by a Mine.

LONDON, September 7. The admiralty reporting the loss of a destroyer in the Baltic on 7th September says, Verulam not (sic) S. 19, was sunk by a mine. Sixteen officers and crew are missing.

To India by Air, Major Halse's Flight.

LONDON, September 7. ST. RAPHAEL:—Major Halse has arrived here from London. He flew the last stage from Lyons in 2½ hours. Major Halse will continue his flight to Egypt and India.

Obituary.

LONDON, September 7. The death is announced of Lord Beresford. He died suddenly of apoplexy.

Russia

Situation in Russia.

British Policy in the North. Statement by War Office Official.

LONDON, September 7. Referring to the allegations published that the public has been misled as regards the British policy in North Russia and that offensive, and not defensive, operations are being carried on a high official of the War Office, interviewed by Reuter, said:—"There had never been the slightest intention of deviating a hair's breadth from the policy of evacuation, which, the official said, was proceeding satisfactorily with the help of relief forces. The sole advance was that of General Sadleir Jackson's troops of ten miles, which was purely a local affair and strictly in accordance with the sound principle of defence." The official added that it would be found, when the ports were closed with ice, that all the British troops would be gone.

Fighting in Russia.

Operations in Tashkent.

LONDON, September 6. A telegram from Omak states that the Russian troops in an operation on the Tashkent Railway have captured twenty-six complete trains with five thousand railway cars. Goods traffic has been re-established along the entire length of the railway.

British Destroyer Strikes Mine.

LONDON, September 7. HELSINGFORS:—The British destroyer S. 19 to-day struck a Russian mine near Heitskaer. It is feared that 20 of the crew are drowned.

Evacuation of the Baltic.

A German Note.

LONDON, September 7. BERLIN:—A Note to the Entente regrets that the evacuation of the Baltic regions has been stopped owing to the insubordination of the German troops in Courland, and states that General von der Goltz was sent to Mitau solely to persuade the troops to be reasonable.

France

French Musicians Strike.

The Managers' Attitude.

LONDON, September 7. PARIS:—The folded arms strike of musicians in two music-halls on Friday led the managers on Saturday to declare a lock-out in all concert, music halls, and cinemas. The question of a lock-out in the theatres has been postponed until the 8th instant, but three theatres closed last night. The executive of the workers has announced its intention of organising free performances in the open air by the co-operation of leading artistes and orchestras in order that Parisians may not be deprived of their amusement.

Marseilles Dockers.

LONDON, September 7. MARSEILLES:—Three thousand dockers have resumed. Nine thousand are still out.

Belgium

Relief of Belgium, American Commission's Donation.

LONDON, September 6. BRUSSELS:—The American Commission for relief for Belgium has decided to donate twenty million francs towards the restoration of leading universities and to offer the Government sixty million francs to facilitate the higher education of impoverished students.

A Belgian Traitor, Borms Condemned to Death.

LONDON, September 7. BRUSSELS:—The Court of Assizes has condemned to death Borms, National Defence Delegate on the Council of Flanders, which was established by the Germans during their occupation as part of the machinery for splitting Belgium into two.

America

America's Entry into war.

A French Memorial.

LONDON, September 7. LE VERDON (GIRONDE):—M. Poincare to-day laid the first stone of a granite monument 200 feet high at the mouth of the Gironde, commemorating American intervention. Eloquent speeches were delivered by the American Ambassador and M. Poincare.

American Actors' Strike Ended, Theatres Reopening.

LONDON, September 5. NEW YORK:—The actors' strike, which resulted in the closing of 200 theatres here and elsewhere since the 6th August has ended with an agreement, which is claimed to be a complete victory for the Actors Equity Association. The theatres are reopening.

Emigration to British Guiana.

LONDON, September 6. It is understood that a section of British Guiana Colonisation deputation will proceed to India in autumn to discuss the possibility of resumption of emigration on free basis to British Guiana.

Germany

German Constitution.

Reply to Allied Note.

LONDON, September 6. A fuller version of the German reply to the Allied Note on the German Constitution comes from Paris. The reply states that the alleged objectionable clause in the German Constitution merely provided for the possibility of a union with Austria, and, therefore, did not conflict with Article 80 of the Peace Treaty. However in view of the Allied Note of the 2nd instant, Germany is unable to maintain the standpoint she has hitherto taken, but an amendment in the text of the German Constitution is unnecessary, as Germany is willing to declare that the objectionable clause shall remain without force and that no admittance of the representatives of Russia and Austria to the Imperial Council can occur without the assent of the League of Nations to the necessary alterations in the Austrian Constitution. The reply proceeds to characterise the Allied threat, in case the Allied demand is not acceded to, as a deeply regrettable act of violence.

Mutinous German Troops.

LONDON, September 7. STOCKHOLM:—A message from Helsingfors states that German troops at Mitau numbering 40,000 have decided to form a republic independent of Germany. It is believed that 60,000 troops on the East Prussian frontier will join them.

German-Austria's Ideal.

Union with Motherland.

LONDON, September 6. COPENHAGEN: A message from Vienna states that in the National Assembly Herr Renner outlined German-Austria's political ideal as union with the German Motherland by means of negotiation with the League of Nations.

Austria

Austrian Peace Treaty.

Date of Signature.

LONDON, September 7. COPENHAGEN:—A message from Vienna states that the National Assembly has passed a unanimous resolution protesting against a violation by the Peace terms of German Austria's right of self-determination, and by 97 votes to 28, charged Herr Renner to sign the Treaty.

LONDON, September 7. PARIS:—The Austrian Treaty will be signed on the 10th instant at St. Germain.

Dominions

The Prince of Wales.

Visit to Australia Unlikely.

LONDON, September 7. The "National News" is informed that nothing is known in the Colonial Office, or in the Royal "entourage," bearing out the Australian report that the Prince of Wales will visit Australia next spring. On the contrary it is considered as most unlikely. There is good reason to believe that His Royal Highness will go to India before Australia. It is anticipated that His Majesty will shortly direct the issue of an official statement on the subject.

Rumania

Rumanian Delegation Prepared to Sign Austrian Treaty.

LONDON, September 7. PARIS:—It is understood that the Rumanian delegation is prepared to sign the Austrian Treaty subject to certain reservations.

S. Africa

More Protests.

LONDON, September 6. PRETORIA: The Congress of the representatives of the Transvaal Municipalities Chambers of Commerce, Trades Unions and other organisations has passed a resolution recording the ineffective administration by Government of the legislation directed against Asiatics and urging more stringent application of the legislation also protesting against granting the Asiatic civil rights. The Congress decided on the formation of a South African League. The objects of the League include expropriation of all immovable property vested with Asiatics, subject to just compensation and general elimination by all reasonable statesmanlike means of Asiatic residents and trading in the Transvaal.

Italy

Women Suffrage in Italy.

LONDON, September 7. ROME:—In the Chamber the Premier announced that eleven million women will have votes under the new law thus outnumbering the males.

Continental News.

LONDON, September 4. CAIRO:—Field Marshal Sir Edmund Allenby left to-day for England.

Indian Telegrams.

[ASSOCIATED PRESS.]

Simla

Dacca University Bill.

SIMLA, September 8. The text of the Dacca University Bill which will be introduced in the Imperial Legislative Council on the 11th is published to-day. It contains 52 main sections and 19 main sections of schedules.

Object of the Bill.

It is stated that the object of the bill is the establishment and incorporation of a University teaching and residential University at Dacca. The scheme has been before the public at various times from 1912 onwards. The Government of India have on several occasions given pledges regarding the foundation of this university. The proposals made by a committee which discussed the question in 1912 have been modified in certain important respects by the recommendations of the Calcutta University commission. The provisions of the bill generally follow the recommendations of the Calcutta University commission. Certain additions have been made where the recommendations require supplementary provisions and a few modifications figure in the bill which however do not interfere with the general idea expressed in the commission's report. The University which is contemplated will not affiliate colleges but will be a unitary institution. The teaching will be under the control of the University but the existing institutions and the various bodies which may be expected to participate in the activities of the University will be represented by halls and hostels in which students will reside and receive tuitional assistance.

Constitution of the University.

The University will be constituted as follows. The Governor General will be the visitor, the Governor of Bengal will be the Chancellor and the Vice-Chancellor will be appointed by the Chancellor. The main governing bodies will be a large representative court whose function will for the most part be legislative and supervisory, an Executive Council which will administer the affairs of the university and an academic council assisted by faculties which will entrust with the general regulation of instruction within the University. The creation of boards among which the Moslem advisory board may specially be mentioned, and of committees is contemplated. A special feature of the university in which the present scheme essentially differs from that framed in 1912 is the proposal that the officers and teachers of the University will be employed not by the Government but by the University itself, although provision has been made for the appointment by the university on certain conditions of members of academic services in India to posts in the University. The University will constitute a pension or provident fund for the benefit of its employees. The method of appointment is shown in detail in the statutes with the exception of the first appointments. Vacancies will be filled by the executive council, the selection being made in the case of professors and readers on the nomination of committees of election, and in the case of other teachers in a manner to be prescribed by an ordinance. These committees will originally sit in India but for the selection of such professors and readers as should possess western qualification, candidates will be considered by committees of selection sitting in the United Kingdom or in exceptional circumstances appointments may be made by the Secretary of State for India. It has been thought advisable to retain in the case of this University the system of territorial jurisdiction which was introduced as regards Indian

Universities by the legislation of 1904. In this respect a departure has been made from the proposals of the commission but with such provision as to carry out the intentions of the commission.

Admission to the University.

Admission will be open to those who have passed the intermediate examination of an Indian University or an examination recognised as equivalent thereto. This proposal carried out one of the main recommendations of the commission namely the University teaching should be confined to those students who have already completed the intermediate stage. Pending further decision upon the important recommendations of the commission on the subject of a board of secondary and intermediate education the intermediate examinations of the University of Calcutta and of other Indian universities incorporated by law will be accepted.

Statutes

The first statutes are scheduled to the act. They deal mainly with the constitution and powers of the governing bodies, the method of appointment of teachers of the University and certain points such as the management of hostels, the withdrawal of degrees, the conferring of honorary degrees and the registration of graduates. The scope of the statutes as a whole is indicated in Clause 28 of the bill. In addition to the statutory ordinances will be framed by the Executive Council mainly on the proposal of the Academic Council. They will cover chiefly with Academic matters. Questions of procedure, details of administration, etc., will be provided by regulations. The authorities and boards of the University will be free to make their own regulations subject to the act, the statutes and ordinances and the final veto or modification of the Executive Council against whose decision, however, the authority of boards may make an appeal. This arrangement which is generally in accord with the proposal of the commission is intended to retain the elasticity in the working of the University. Transitory provisions are made in order to allow of the continuation of the Calcutta University higher than the intermediate examination, for first appointments and for other matters necessary for bringing the machinery of the university into play.

Special Provision for Jagannath College.

Special Provision is made for the Jagannath College which may retain its connection with the University of Calcutta for three years from the commencement of the act unless the Chancellor otherwise directs. This will give time for any negotiations which may be necessary with a view to including this college as a hall of the University.

Raj Pilgrimage.

Removal of Restrictions.

SIMLA, September 8.

A press "communique" says.—It is notified for general information that all existing restrictions against pilgrimage to the holy cities in Mesopotamia have been removed. It will not be necessary for intending pilgrims to take out regular passports, but a simple certificate of identity will be required, and this can be obtained free of charge from the District or Sub-Divisional Magistrate, or in the case of persons residing in Indian States, from Political Officers.

Influenza Epidemic

Statistics.

Bombay Presidency.

A press communique says:—In Bombay presidency during the week ending with 30th August 17 deaths from influenza were reported in the Bombay city and 1 from Karachi. Influenza of a somewhat severe type is present in three villages one being in Poona district and two in Nasik district. It is known that one of these villages did not suffer to any extent during the serious outbreak of 1918. Information regarding the other two villages is not as yet available.

Madras Presidency.

During the week ending August 29th, 218 deaths were reported from 24 towns, 97 being from Madras city.

Chittoor District.

In Chittoor district during the week ending the 23rd August 111 attacks were reported without any mortality.

Guntur District.

Guntur District is also infected and since the commencement of the outbreak 549 attacks have been reported with 42 deaths.

Bengal.

In Bengal 100 influenza deaths were reported during the week ending the 23rd August from 19 Municipal towns, 46 of the deaths occurred in Calcutta. Fifteen other municipal towns reported infection but no mortality. Influenza is therefore widespread but cases are said to be of a mild type.

Behar and Orissa.

In Behar and Orissa influenza still exists in Puri district and is reported from Santal Pargannas and Shabad districts.

In the Central Provinces.

In the Central Provinces three deaths were reported from Murwara during the week ending the 30th August.

In the United Provinces.

In the United Provinces a few sporadic cases of a mild type are occurring. Two sporadic cases have been reported from Peshawar.

In Burma.

During the week ending the 23rd August infection was reported from 13 municipalities and 58 deaths occurred in Rangoon. The epidemic in Rangoon seems to be definitely abating. Mild cases were reported during the week from two districts.

In Great Britain.

During the weeks ending August 2nd and August 9th, 18 and 29 deaths were reported in 96 great towns. The deaths from all causes during these weeks corresponded to annual rate of 9.8 per 1000 of population. In the four principal cities of India Bombay, Calcutta, Madras and Rangoon—the aggregate deaths during the weeks ending August 2nd, 9th and 16th aggregate to annual rates of 51.7, 30.6, and 43.1 respectively per 1,000 of the population.

Calcutta

Sinking of a Tug.

Accident in the Hooghly.

CALCUTTA, September 8.

Yesterday morning the Port Commissioners' steam tug "Retriever" was sunk at Melancholy Point, a few miles from Garden Reach. At the time of the disaster she was towing the four-masted vessel Kinrosshire, and on arrival at Melancholy Point, where the tides are particularly strong, the tug lunched to one side, athwart the nose of the "Kinrosshire." The steamer in its forward movement ran into the stern of the tug and caused a huge rent. It is said that the anchor of the vessel embedded itself into the steel plates, but in any case the "Retriever" was badly hurt and began to founder and disappeared within ten minutes. Mr. De Couse, second Engineer, was drowned. Mr. Parker, Master of the "Retriever," was rescued after considerable difficulty, while he was clinging to the masts of the ill-fated vessel.

High Prices of Foodstuffs.

Bazaar Looking in Bengal.

CALCUTTA, September 8.

The rise in the price of foodstuffs, especially rice, has caused great distress among mill hands employed in jute mills on both sides of the river Hooghly, in the Serampore and Barrackpur sub-divisions. Yesterday when special markets were held in almost all villages, these millhands were out for looting. An attempt was made to loot Serampore bazaar. Mr. Younis, Magistrate, came to the bazaar and fixed the price of rice, which was sold to the crowd at a lower rate and this stopped looting.

Information was received by telephone from Bhadrabad that looting of rice shops in Champdany and Gowhati bazaar was in progress at 1-30 P.M. yesterday. Mr. J. Y. Nile, Inspector Brown, with a posse of constables and detachments of the Bengal armed police, and Military Police, left for the place of occurrence. Meanwhile, Mr. C. H. Waterworth, Police Superintendent, and Mr. Coates (D.I.G.) and Mr. Moberly, (District Magistrate) also arrived from Hooghly. The Mill managers arrested twenty-eight men, fifteen from Champdany and nine from Gowhati, in which latter place looting was on a large scale. News has come from Barrackpore about shops at Naihati bazaar being looted yesterday. An attempt was also made at Jagatdal. The situation at Rishra yesterday afternoon became serious, and Senior Sub-Inspector K. C. Ghose went with several cavalry and infantry soldiers to the scene. The Inspector tried his best to pacify the mob and explained the whole situation. Fortunately looting was averted. The military patrolled the place till midnight. The bazaar at Bally was looted on Saturday and several arrests were made.

United Provinces

Rain at Lucknow.

Unusually Heavy Fall.

LUCKNOW, September 8.

During the past few days Lucknow has been experiencing unusually heavy rains. Up to the beginning of this month the rainfall had been comparatively light, the monsoon having started later than usual. The total, then was about 27 inches. This, however, has been largely increased by the downpour of the last few days. On Thursday there were 4 inches, bringing the total up to 33. On Friday nearly 2½ inches was recorded and the same quantity on Sunday morning up to 3 o'clock. Yesterday rain was exceedingly heavy, continuing without break all last night. For the 24 hours ending at 8 A.M. to-day nearly four inches were recorded, bringing the total up to 41.54 inches. Damage is reported from several parts of the city, a number of kutcha houses having fallen. The Kandhari bazaar reports at least 25 collapses. A tour of the riverside reveals floods down to Hussainabad, the water coming close up to the Shish Mahal. Between the Harding and Iron bridges, the water is close up to the road, and a rise of 3 or 4 feet would mean serious flooding. As it is, the water is forcing back the side drains and several fields are flooded. Below the Iron bridge, the water is within about 4 feet of the road on the northern side, and has covered the field in front of the Arts and Crafts School. It is reported that a wall has fallen at Isabella Burn College, and that some kutcha houses are down in Aliganji.

The Punjab

Indian Association Meeting.

Not Permitted to be Held.

LAHORE, September 8.

The "Tribune" publishes this evening an account of a meeting convened by the Indian Association which was to have been held at Bradlaugh Hall on the 3rd September but which was subsequently prohibited by the Deputy Commissioner. It appears that the members of the Indian Association wanted to hold a meeting with a view to thank Sir Edward Maclagan, for initiating a conciliatory policy, to pray for revision or further commutation of the sentences passed by the martial law commission officers, to request for immediate appointment of an imperial commission of enquiry. Though the members were of opinion that no sanction of the authority was necessary for holding a private meeting of this kind, it was considered advisable under the peculiar circumstances through which the province had passed, to bring the fact to the notice of the District Magistrate and consequently Mr. Ganpat Rai, Barrister-at-Law, wrote a letter to the District Magistrate informing him of the proposed meeting. A reply was received from the District Magistrate on the 29th intimating that he sanctioned the holding of the meeting of the association on condition that he is informed 48 hours before hand the date and place of the meeting. On the 1st September Mr. Ganpat Rai wrote to the District Magistrate informing him that the meeting will be held at Bradlaugh Hall on the 3rd September at 5-30 p.m. On the 2nd he received a message from Lala Hargovind that he had received an order from the District Magistrate to attend and represent him at the meeting. Notices were duly issued to

the members to attend the meeting. On the 3rd morning Mr. Ganpat Rai received a message from the District Magistrate informing him that when he sanctioned the holding of the meeting he understood that it would be held at a private or a semi private building and that the sanction did not extend to a meeting at Bradlaugh Hall. The meeting therefore did not take place.

Burma

Burma Y. M. B. A.

Warning to Government Servants.

RANGOON, September 8.

The Local Government have issued a statement on the political activities of the Young Men's Buddhist Association, to which many Government servants belong. It is pointed out that as a direct request was made for opinions on the constitutional reforms, the activities of the Y. M. B. A., though transcending its original purposes, were concerned with what may be merely a passing phase. The reform scheme has now passed out of the region of effective local discussion and as the several religious and educational work of the Association is of great value and greater potential value, the Local Government do not intend, at any rate for the present, to prohibit Government servants from being members provided they do not take part in movements of a political nature. Should experience prove that political activities tend to become the Association's primary object, the Local Government will warn Government servants that they cannot belong to it.

North Western Frontier Situation.

A press communique says.—Zirat Levy post on Lowari Pass Chitral road was fired on the night of the 5th. Dacca camp was sniped on the night of the 6th and again on the morning of the 7th. No casualties have been reported. The boundary commission has finished its work of demarcation between Bazar valley and Kabul river. A large Lashkar which was reported to be moving on Tachi has dispersed for id and the column which moved out saw no signs of the enemy.

Kurdistan Situation Quiet.

Latest news received from Baghdad shows that whole of Southern Kurdistan is now quiet and our force sent to Rania area was well received there by the inhabitants. In Central Kurdistan our troops have visited all Kurdish fastnesses as far as the armistice line north of Zakho and Amadia. Several skirmishes took place with hostile sections of the tribes which invariably resulted in loss to the enemy and trivial casualties to our troops. Numbers of rifles were captured and reparation exacted. Those tribes who have hitherto abstained from joining the rising against us have remained steady.

Indian News.

About and Around.

SIMLA, September 8.

It is notified that all existing restrictions against pilgrimage to Holy cities in Mesopotamia have been removed.

BOMBAY, September 8.

The departure of the homeward mail steamer "Margha" which was due to sail on Saturday the 13th instant has been postponed to Monday the 15th instant.

CALCUTTA, September 8.

Bakr-Id passed off smoothly in Calcutta and suburbs and news has also been received of peaceful celebrations in several districts in the presidency.

A press communique says:—

Applications for 40 lakhs of Councils offered in New York on the 3rd September amounted to 189 lakhs, the average price tendered being 43.12 cents per rupee. On 10th September 40 lakhs will again be offered at a minimum price of 41 cents.

The Agricultural Co-operative Conference at Mandalay last week, after discussing a number of subjects, appointed a Standing Committee to see that the resolutions passed were made effective and to maintain the interests in co-operative matters between the biennial conferences.

Lieutenant Hill, R. G. A., while riding a steeple chase at the Rangoon Turf Club on Saturday was thrown down and sustained a broken ankle. He was taken to the General Hospital and later to the military hospital, and is reported to be progressing favourably, says a Rangoon message.

A suit has been filed in the Burma Chief Court by a number of Parsees for the modification of the Trust Deed of the Fire Temple at Rangoon, and the appointment of additional trustees. For many years one trustee has acted. The suit is a reflection of the Navjote Bella case, in which the present plaintiff failed to secure the exclusion of the girl Bella from the Fire Temple.

News has reached Calcutta that Professor Geddes is coming out to India after resigning his chair in St. Andrew's University. He returns to Bombay in the autumn, where he has accepted the new chair of Sociology and Civics offered him by the University. He is at present occupied with the City Improvement in Ireland, but is to visit the reconstruction scheme in Northern France and has also been asked to advise on improvements in Palestine.

అ కాటకమును దెబ్బలు కలిగియున్న వాల్చిల
వైదికలయొద్దను నియోగులే కావున వస్తుయ్యవలెను
నియోగియే!

మహావి, కార్లకూరి వారాయణరావుగారి
అపూర్వనాటక రాజములు.

పద్మశ్యామము.

ఇంద్రునికడ: భార్యచూడందలి అభిమానము దృఢపడెను
అదివంటి యంతమునకు నర్హులగుటకై కష్టముతో నొడి
చదివినకొలది చవులు గొనుచు, భార్యనునందు కంటె బది
రెట్లు చూడఁజేయుచుండెను. కృతి పద్మమును కీరము పుల
కింపజేసి నెహా పంపించెను. ఇంతయే? కృతికిఁబది రెండు
తెలుల కాతడు: పురు యుపోవచ్చునని! తెలు. 1.

చిత్రాభ్యుదయము.

ఇంద్రునికడ సారంగ పరచుకొని, వాడుకలోనున్న
పాదుక భావ, అభ్యుదయముగా మార్చబడినది. నేయిసారలు
చదివినను తనవితిరయ. అక్షరలక్ష లిచ్చియు కిన్నును చాలదు
వయల, వీనికి పాటి నాటకమేలేదు. కాని, మున్నొకటలు
కవు యందువ్రాసినచాక అద్భుతమందులు. తెలు. 1.
రెంటికొలుకు వ్రాసిపో పాట్లకి మేమే వహించును.

సీటీవెస్, కాకినాడ.

మంచి గుణముగల కాశ్మీరీయావధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికౌవ
రత్నమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.
1 హను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవర్ణగుటి
మూత్రవ్యాధులు యందు అమోఘముగ
చనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము
దగ్గునకు మంచిమందు.
1 హను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లయభాషలో
జరుగువలయును.

జాండూ ఫార్మ స్యూటికల్
వరుగ్న
ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists
Bhipinbazar, Calcutta, India.

అనుకమునకు.

రైలు వాల్లర్లు, కొనులు, నెసరేటర్లు, వాల్లర్ల స్నేహ
సామానులు, జల్లెడరేకులు, యిరర అన్ని రైలుమిల్లు సామా
నులు, ఎమిరి, సీమంటుసాల్లు, వైకర్లాడు, బెల్లింగులు,
పూర్తింగులు, పుల్లిలవనైరా యావత్తు సామానులు సరసమ
యిన ధరలకు యియ్యబడును. ఇంతయే కాక కూర్చుంటియు,
బూడికేటింగు ఆయులు, క్రీజు, 50 క్రూడుఆయులు భారీ
పీసాలు, 400 పాల్లు గాలనులు వట్టు భారీదబ్బాలు విక్రయ
మునకు సిద్ధముగావున్నది. ధరలకు యీ క్రింది చిరునామాను
యింగ్లీషులో వ్రాసినయెడల జవాబులు యియ్యబడును.

S. Venkatarama Aiyar & Co.
Post Box No 107 Madras.
Telegraphic Address, Genuine.

ఆరోగ్యభాగ్యము

వీనిని పొందు సన్మానమును బట్టి జీవ మాత్రా జీ
యటకు నలమొదలు ఆయుర్వేద సంగ్రహమును
1706 **వైద్య విద్య**
ఆరు గ్రంథముల చదువును కృతుల, బహుభుక్తుల
రాజవైద్య నాథాయణజీ కేశవజీ,
27, చీనాబజారు, మదరాసు

కుమారిఆనవము

దగ్గు, రొమ్మపట్టు, ఉబ్బకము, గొంతు బొంగుపోవు
ట, మాట రాకుండుట, బ్రాంచిటిను, జ్వరగడ్డలు, తెగని
దగ్గు, మున్నగు వ్యాధులలో వ్యాధులన్నిటికిని సిద్ధావధము.
ఒక సీసా తెలు. రు 8-12-0 బహుశ్రమ.

1646] Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

అందరియందు: (అనుభవముగనువల) త్వరితము!!

సుగుణమణి.

ఇది చెక్కుని చిన్ననలలో గ్రంథము. ఇది సులభ
తెలిసి తేటతెలుగులూ వ్రాయబడినది. శ్రీ విశాఖరపు
సంస్థాపకుడియు, ఇతర పండితులు, గ్రంథాలయధి
కతులు, అనుభవిత క్రికొండ మెకటప్పయ్యగారు బి.వి,
సి.ఎల్. ఇతరులు చదివి మిక్కిలి పొగడినారు. ఈగ్రం
థము చాతుర్యముగాను మనసునకు ఆనందముగాను ఉం
డును. చదివిన దానియచ్చుతము తెలియును. కొద్దిప్రతులే
మిగిలియున్నవి. వీని వెలపొట్టిటితో సహా రు 0-8-0
అత్రులూరి నూర్యవారాయణ, (1785)
ఈమని, ఇగ్గిరాలపాడు, గుంటూరు జిల్లా

శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస

అవతారవ్యాధులు. శ్రీనివాసభగవాం. ప్రతిదినము శుక్రంక
వగినది. కొద్దిప్రతులు మాత్రము మిగిలియున్నవి. క్వరపముడు.
ప్రతి 1-కి రు 0-12-0, పొట్టిటి రు 0-8-0.
శ్రీరామకృష్ణమందిరం, గొడుగుపేట, మచిలీపట్నం. (1700)

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

అశోకగ్రంథము కాశ్యోతనుభిముడు పొందుట సా
ధ్యమైన కొద్దిపుటలను అనుసరించుటకునే ఈ
గుఱున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము అశోకగ్రంథము
మును కలుగజేసి కీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును, ఆ
యార్యత్వధీని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా
సియబడును. పోస్టుచార్జీయు నే నే భరించి వంకెన
ము. వెంటనే వ్రాసుకోవలెను. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణికంఠ గోవిందజీ,
అతంతగ్గివా జోషభాయి, 157, కాశ్యోత, బాన్స్
...

చాళ్యపు వేంకటాచలవర్ణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావధములు.

1. అక్షిణిలూరకము:—అక్షిణిలూరకము శ్లేశులలోను
అక్షిణిలూరక రుణములను నిరోధింప యున్నాడు. ఒక
హెక్ అక్షిణిలూరక రుణముల సీసా తమయెడల నుండే
శ్లేశుల సర్వోత్తమమైన సిద్ధావధము వేంకటాచలవారి
చాళ్యపు వేంకటాచలవర్ణితులవారి వ్రాసినది. ముద్రా
య్యములు, గొప్పపాత్రము తెలుగునది కవుల అనుభవము
కీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం. (234)
 2. క్షిణిపాత్ర తెలు:—శ్లేశుల గడ్డలను, వంటల పొట్టి
బాల్లములను మంచియిండు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇళాం
 3. క్షిణిపాత్ర దానినల:—వీనిని సేవించినపుడినుండియే
మూత్రములు కట్టక (కలరా) నాలతిథి, కీరకేడి, అత్యర్థ
శ్లేశులు నులును కాగలరు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం.
 4. కాళుగుళోడము:—విద్ధలకు నలకాడి; తింద్రు
డును. మండము, మలబద్ధము, అత్యర్థ శ్లేశ, కృత్తము, కవి
పుష్టిమందుకు, ఆకలితేమందుకు తెలుగునది నులును
తిత్తము పుష్టిగలనాకమును. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇళాం
 5. అశోకానుభవదార కస్తూరిమూతము:—విద్ధలకు నలకాడి
మునువికలకాడి, బారింకలకు ఉత్తమ గుణ
ముల మండము, కడికెము, దగ్గు, అత్యర్థము, కీర
కాడి, పూర్వసాయణి, చురకధం, కృత్త, తింద్రు
మందు, కర్మములు తెలుగునది నులును యింక
అత్యర్థ గోగములను నులును వ్రాసెను. (201)
 6. మూత్రములను సీసా 0-4-0
తమయెడల కర్మతో 5-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-12-0
" " 25-కి 5-8-0
- ఈ గ్రంథముతో పాడె లాజుకానము తెలుగునది వంకెనము.
శ్రీ వేంకటాచలవర్ణితులవారి వ్రాసినది.

National Psycho Physical Culture
University College
WANTED—STUDENTS
Fees Moderate, Apply for Particulars to:—
Prof. B. RAMAJOGA RAO,
255, Thambu Chetty Street, (Upstair) Madras.

**ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున
వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.**

1. ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలు.
ఆ నేక చిత్రవిచిత్రములతో నొడియుండును.
మొదటి సంచిక తెలు ప్రతి 1-కి 1-0-0
రెండవ " " 1-0-0
మూడవ " " 1-0-0
నాల్గవ " " (కొద్ది కృతులే) 1-8-0
ఐదవ " " 1-0-0
ఆడవ " " 1-0-0
ఇందు విలోపా మహాసంగ్రాహ చరిత్రము
విశేషంకము.
ఏడవ సంచిక తెలు కృతి 1-కి 1-0-0
ఎనిమిదవ " " 1-0-0
తొమ్మిదవ " " 1-0-0
పదియవ " " 2-0-0
6, 7, 8, 9 సంచికలలో ఆయా సంవత్సర
ములలో జరిగిన సంగ్రాహ విషయములు సంతే
నముగ చిత్రవిచిత్రములతో ముడిపిస్తే యున్నది.
ఈ పదిసంచికలను ఏక కాలమున కొనువారికి
మొత్తము మీద సరసముగ యిచ్చెదము.
2. ఆంధ్రోద్యమము.
ఇందు ఆంధ్రమున సభాభ్యుదయ యంత
వ్యాసములు, ఆహ్వాన సభాభ్యుదయ యంతవ్యాస
ములు వీర్ల చిత్రములు, చిత్తు శిర్మానములు
నలకులుగా చక్కని శైలిలో వెల్లడతరము
లతో ముద్రింపబడి యున్నది. తెలు ప్రతి 1-కి 1-8-0
3. ఆంధ్రసర్వకళాశాల: విద్యాప్రపత్తి.
ఇది శ్రీ మత కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డి
గారి విరచితము తెలు 0-4-0
4. ఆత్మజ్ఞాన.
దయ్యముల సద్భావమును గురించిన కాశ్మీ
యచర్య పా. జగన్నాథస్వామి బి. ఎ. గారి విర
చితము తెలు 0-8-0
5. శారదాంబ.
సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ
మిందు చూపబడినది ఇది శ్రీ భగవద్భిషి యాన
నాంకము తెలు 0-4-0
6. శ్రీరామవిజయము.
ఇది ఏదెంకముల చక్కనినాటకము. కొక
తై వేంకటరమణ రావు బి. ఏ. గారి వ్రాయ
బడినది తెలు 0-8-0
7. అమృతవల్లి.
1-4-0
8. బుద్ధచరిత్రము.
0-8-0
విజ్ఞానచంద్రికా కవివక్త్రు వరీకులలో బహు
మతులను బడసిన కంచనవల్లి కనకమ్మగారి వ్రాసిన
వాదించ బడినది.
9. కవిత్వతత్వ విచారము.
శ్రీమత కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డి ఎం. ఏ.
గారి కృతము తెలు 1-8-0
10. తృణకంఠము 0-4-0
11. స్నేహలత 0-4-0
రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారి వ్రాసినది.
12. ఏకభాషాలిపి ప్రశంస 0-4-0
13. ఆంధ్రోద్యమము
ఆంధ్రోద్యమ తత్వమును వెలుపు చిన్ని పాత్రము 0-2-0
(పొట్టుకర్పలు కలు)

విరునాను:—
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
బొంబాయి 102 ముద్రాను